

DIRVA

Nr. 17

Vasaris-February 9, 1962

Cleveland, Ohio

SOVIETAI GINKLUOJA KUBĄ ATOMINĖM RAKETOM

Šią savaitę, jau antrą kartą, V. Zorinas, Sovietų Sąjungos atstovas Jungti-

ŠIANDIEN IR RYTOJ

☆☆☆

"Washingtonas bijo ne tiek mūsų revoliucijos, kiek to sprogo, kuris gresia visoje Pietų Amerikoje", aną dieną šaukė Castro dviem milijonams kubiečių, susirinkusiems į revoliucijos aikštę ir, pasak užsienio stebėtojų, jo koliojimai prieš JAV susilaukė milžiniškų ovacijų.

Tai įvyko po to, kai Amerika nutarė pastatyti tašką santykiams su Kuba, nutraukdama visus prekybinius ryšius.

Kennedy, matyt, prarado bet kokią viltį sugrąžinti Kubą į laisvųjų tautų tarpą. Bet ar ši priemonė duos kokių rezultatų, kai Kanada atsako pasiekę JAV pėdomis, toliau tęsdama prekybą su Castro, o Pietų Amerikos valstybės nėra jau taip vienbalsiškai nusistačiusios prieš Kubą.

Neįsivaizduojama koku būdu Kuba staiga galėtų pati viena išsilaikyti iš komunistinio sūkurių, į kurį ją įkėlė bloga Washingtono politika.

Castro, išmestas iš Amerikos sąjungos, bus priverstas pasidaryti visišką Maskvos satelitą.

Sovietai tuo džiaugiasi ir yra įsitikinę, kad laikas dirba jų naudai Pietų Amerikoje. Pasak Pravdos komentatoriaus, JAV ateityje susilauks P. Amerikoje elies nepasisekimų.

Kuba dėl savo geografinės padėties Maskvai yra nepatogi sąjungininkė. Jai bus sunku tiesioginiai palaikyti lokalinio konflikto atvejui. Ir Maskvoj nenorima, kad Castro įsikarščiavęs pergreitai savo revoliucijoje pereitų į absoliutinį komunistą, prarasdamas tautinį charakterį, kuris vilioja Pietų Amerikos liaudį.

Po Punta del Esta konferencijos sovietai pamatė, kad nors Kuba jiems sudarys sunkią naštą ji verta to, nes per ją gali skverbtis į kitas Pietų Amerikos valstybes, kur Castro turi nemažai pasekėjų.

Maskva jau perorganizavo savo užsienio reikalų ministeriją, atidarydama specialų skyrių Pietų Amerikos valstybėms ir to skyriaus viršininku paskyrė Kulajenkovą, buvusį ambasadorių Meksikoje, gerai pažįstantį vietines problemas.

Be to, Maskva nutarė padvigubinti Castroi ginkluotą paramą.

Iki šio laiko Castro iš sovietų gavo 100 Migų (sprausminių kovos naikintuvų). Dabar jam pažadėta keletą bombonešių ir trumpų distancijų raketų.

Iš Čekoslovakijos jis gavo virš 200,000 šautuvų ir automatų. Tai jam davė galimybę senus vakariečių kilmės ginklus išdalinti savo agentams Pietų Amerikoje. Castro yra gavęs ir 200 lengvųjų ir sunkiųjų tankų, 100 patrankų, 1000 priešlėktuvinių pabūklų, 500 minosvaidžių ir 4000 karinių automobilių. Pažadėta ir keletas karo laivų.

Kas mėnesį iš komunistinių kraštų į Kubą atplaukia apie 30 laivų, kurie saloje iškrauna ginklus. Ir taip kasdien Kuba darosi Amerikai pavojingesnė.

nėse tautose, puolė JAV, kad šios, dar ši mėnesį rengiančios į Kubą naują invaziją. Iš JAV buvo kategoriškai paneigta, kad tai nauji Sovietų Sąjungos, o tuo pačiu ir dabartinio Kubos režimo, prasimanymai.

Bent iki šiol niekur nebuvo pastebėta žinių, kad ir patys Kubos sukilėliai, kurie dabar dirba daug solidžiau, ruošęsi naujai invazijai. Tat kuo remiantis daromas toks kaltinimas?

Yra manančių, ir net pranešinėjamų tikslios vietos, kad šiuo metu Kuboje baigiama įrengti raketų šaudymo lizdai. Kubai bus duota net atominių raketų, kad JAV nė nebandytų jos užkabinti. Tas raketas kontroliuos iš Maskvos atsiųsti specialistai ir be Maskvos nutarimo jos nebūsimančios panaudotos.

Jei tos žinios nėra perdėtos, tai JAV rimtai turi susirūpinti. O Maskva ir Kuba, norėdamos, kad raketų lizdai būtų baigti įrengti ir šūkauja, kad tuoj įvyksianti nauja invazija iš JAV, kad tik savo darbus pridengtų.

• Vakarų Vokietijoje įvykusi kasyklų nelaimė jau nusinešė 263 gyvybes. Kada bus pasiektos visos nelaimės vietos 500 pėdų gi-

lumoje, greičiausia, aukų skaičius dar padidės.

• JAV atominiai bandymai artimiausiu laiku bus vykdomi centriniame Pacifike, Christmas saloje. Vieta buvo sutarta žymiai anksčiau su Didžios Britanijos min. pirm. Mcmillanu.

• Kardinolas Spellmanas pirmą kartą viešai, katalikų mokytojų konferencijoje, darė priekaištus prez. Kennedžiui dėl mokyklų paramos programos. Esą, katalikų pastabos dėl parapijinių mokyklų buvo perduotos, bet jos neradusios priitarimo.

• Rytų Vokietijoje pastebėtas gan ryškus jų kariuomenės telkimas Berlyno rajone. Kadangi šiuo metu nebuvo įvykę didesnių nesusipratimų, tai toks judėjimas kelia naują mįslę.

• JAV turistai 1961 metais, kada buvo prašoma užsieny nemėtyti pinigų, sumušė naują rekordą Graikijoje. Ten lankėsi net 93,875 asmenys.

• JAV astronauto Glenn skridimas vėl atidėtas ir numatytas vasario 14 d., trečiadienį, jei bus palankus oras ir visi įrengimai veiks tiksliai. Toks atidėjimas užsieniuose nelabai palankiai vertinamas.

VALTERIS BANAITIS PIRMIAUSIA LANKYSIS LOS ANGELES

Vasario 28 d. į Los Angeles atskris Valteris Banaitis, Laisvosios Europos radijo Muenchenės informacijos skyriaus viršininko padėjėjas ir kovo 3 d. losangeliečiams padarys pranešimą apie padėtį ir nuotaikas Lietuvoje. Valteris Banaitis savo tarnybos darbe susitinka su pabėgėliais, repatriantais bei šiaip paskutiniu laiku Lietuvoje gyvenusiais žmonėmis, tad apie Lietuvos žmonių gyvenimą ir jų nuotaikas yra labai gerai informuotas.

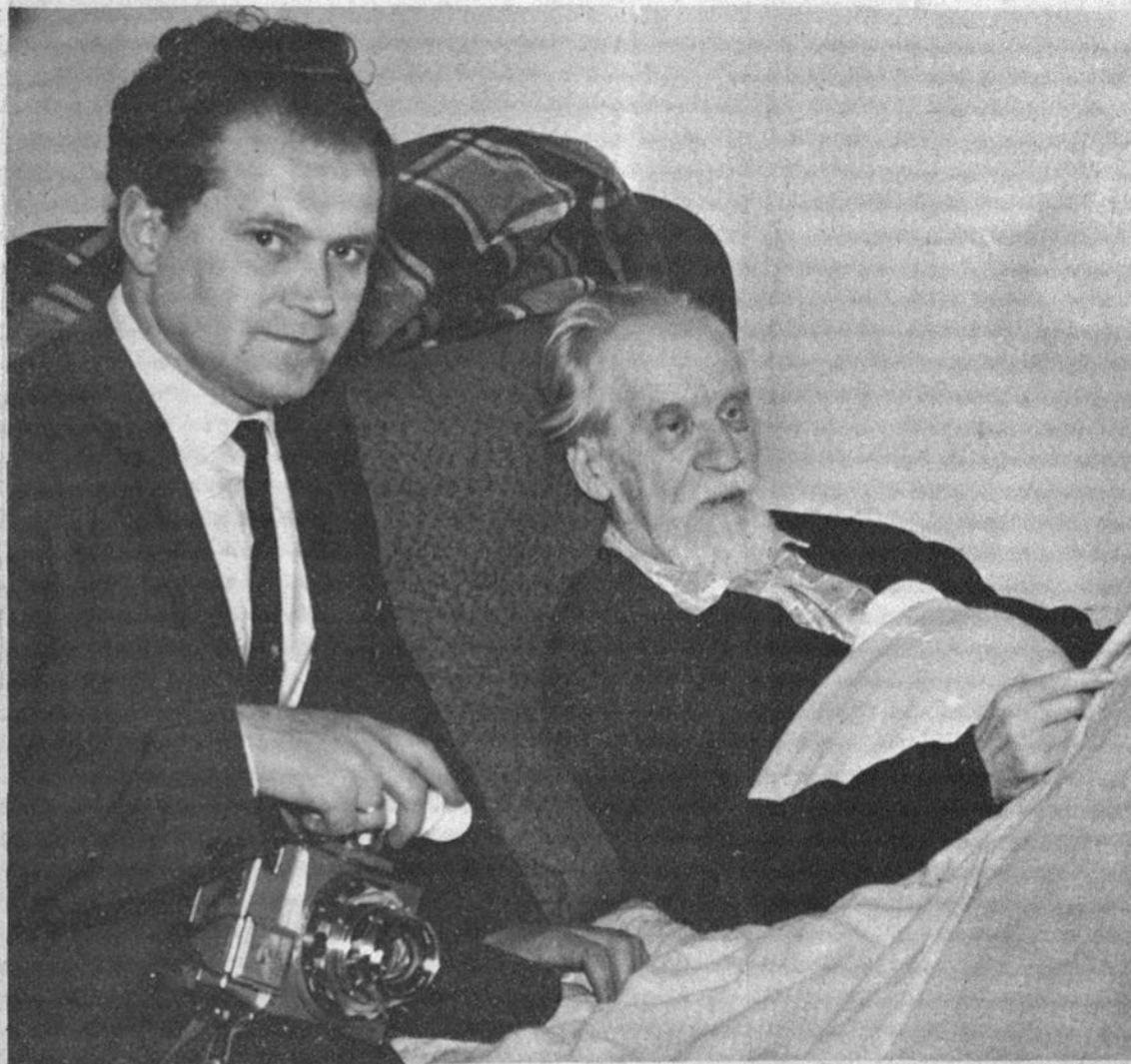
Valteris Banaitis aplankys ir kitas Amerikos lietuvių kolonijas, tačiau pats pirmasis jo pranešimas bus Los Angeles miestė.

V. Banaičio kelionę po Amerikos lietuvių kolonijas suorganizuoti ėmėsi Juozas Bačiūnas, žymusis kultūrininkas, visuomenininkas ir garsių vasarviečių savininkas. Pats organizatorius

J. Bačiūnas taip pat atvyks į Los Angeles ir jis čia laukiamas vasario 24 d.

Amerikos Liet. Bendruomenės centro pareigūnai kreipėsi į Los Angeles Liet. Bendruomenės apylinkę, kad toji pasirūpintų V. Banaičio pranešimą publikai suorganizuoti. Susidurta su didelėmis kliūtimis. Kovo 4 d. Šv. Kazimiero parapijos metinė šventė, kuriai jau iš anksto bus pasiruošta ir parapijos salės klebonas J. Kučingis niekam negali duoti, nes kovo 3 d. vakare ji bus užimta parapijos šventės programos repeticijoms ir tt. Bendruomeninių namų salė -- permaža, negali būti nė kalbos, kad ji tikty šiam reikalui. Yra didesnė Tautinių namų salė, tačiau joje rengti V. Banaičio paskaitą bendruomenės apylinkė atsisakė.

(Nukelta į 5 psl.)

Prof. MYKOLAS BIRŽIŠKA, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras, gyvenantis Los Angeles, Calif., kuriam šiais metais sueina 80 metų amžiaus, praeitą savaitę, dėl širdies smūgio, turėjo atsigulti ligoninėje. Dabar, parvežtas namo, savo artimųjų priežiūroje stiprėja. Dirvos foto korespondentas L. Kančauskas aplankė sergantį prof. M. Biržišką, kuris net ir sirgdamas domisi lietuviškais įvykiais, atidžiai sekdamas spaudą.

SANTYKIAI TARP BONNOS IR MASKVOS GALI KARTAIS SMARKIAI NUSTEBINTI

(Dirvos specialaus korespondento Paryžiuje)

Kaip ir buvo numatyta, Chruščiovo koziris Berlyno klausime — memorandumas, įteiktas Vak. Vokietijos ambasadoriui Maskvoje, dr. Kroll, gruodžio 27 d. su pasiūlymu pradėti tiesiogines derybas tarp Maskvos ir Bonnos, nenuėjo niekais.

Oficiali, valdiškoji nuomonė, kad neesą jokio reikalo net atsakyti į tą memorandumą, nes tai tik naujos Maskvos pinklės, pasikeitė. Užsienio reikalų komisija tuo reikalu užklausė Gerhard Schroeder, Vak. Vokietijos užs. reikalų ministrą. Atsakymas buvo, kad Užs. reikalų ministerija atsakys Kremlui. Jis dar pažymėjo, jog Vak. Vokietijos tikslas esąs tik "parodyti kelią" sąjungininkams.

Paskutinis stiprus gripas neleido Konradui Adenaueriui atsilankyti Berlyne, kaip tai anksčiau buvo numatyta. Šitas kanclerio negalavimas nebuvo "diplomatinis", bet nemaža viešosios opinijos skiltis. Ir kai kurie Auswertiges Amt specialistai nė kiek nenusiminė dėl programos pakeitimo. Jie numatė, gerai pažinodami Adenauerio nusistatymą, kad kancleris, būdamas Berlyne, neiškęs

smarkių ir gal net kategoriškų žodžių "gėdos mūro" statytojų adresu. Tas Adenauerio "smarkumas", jų nuomone, būtų dabar nelauku, Vakarų Vokietija turi laikytis rezervuotai ir nepilti alyvos jau ir ant taip "ugningų" santykių tarp Vakarų ir Rytų.

Nuo memorandumo įteikimo iki dabar, dr. Kroll bendradarbiavimo ir tiesioginių derybų tarp Maskvos ir Bonnos idėja prigijo ir ėmė leisti šaknis. Rytų ir Vakarų Vokietijos sujungimo galimybė yra sovietų diplomatų rankose. Jei SS SR tikrai to pageidaus, jokia Vak. Vokietijos vyriausybė nesugebės ir nenorės atsisakyti nuo pasitarimų bei "derėjimosi" dėl kainos, kurią reiktų už tai sumokėti. Gundymo procesas prasidėjo. Kalbos, šnekos, patarimai ir pasitarimai, vystosi vis platesniuose Vokietijos piliečių sluoksniuose.

Reikia pasakyti, kad jau daugelį mėnesių, net ir keli metai, kai Federalinė Respublika tėra administruojama, globojama, bet ne valdoma. Kanclerio Adenauerio energija ir autoritetas, kurie buvo taip greitai ir vispusiškai Vokietijos atstatymo pagrindiniai veiksniai, nyksta ir blanksta (jam jau sukako 86 metai!).

Tuo tarpu Vokietijos padėtis pasikeitė. Po taip greitai "atsistojimo ant kojų" vokiečiai tematė ir tėsidižiaugė savo materialiniu gerbūviu, būdami dėkingi sąjungininkams ir savo vyriausybei, jie nekreipė dėmesio ir nekritikavo jos silpnųjų pusių. Deja, laikai pasikeitė.

Berlyno krizėje sąjungininkai suvaidino labai nedėkingą rolę, papūtė nusiivilimo vėjai. Kita vertus, pirmą kartą nuo pokarinio "atgimimo", ekonominė padėtis ima teikti nerimą. Visi tie įvykiai, žinoma, ir dar senyvas kanclerio amžius, pribloškė jo vyriausybę, kuri lyg tai pasinėrė apatijoje ir laukime — "kas iš to visko išeis". Šitame atveju žodis ir iniciatyva

priklauso tam, kas jas pasiims.

Pereitą savaitę liberalų partijos šefas, Erich Monde, patarė pradėti diplomatinės derybas su Kremlium. Jos būtų pavestos ambasadoriui Kroll, aišku, pritariant Anglijai, Prancūzijai ir JAV. Jos vyktų lygiagrečiai su pasitarimais Thompson — Gromyko. Reikalas liestų tik "darbo pasidalinimą".

Antras, didelės partijos lyderis, Wehner, socialdemokratas, irgi pritaria minčiai, jog reikia atsakyti į rusų memorandumą, o vėliau... bus matyti ką reikiama daryti. Krašto apsaugos ministeris F. J. Strauss savo kalboje, prieš 10 dienų, irgi patarė atsakyti, paaškindamas, jog SSSR nemato kliūčių būsimoms deryboms, net jei Vak. Vokietija lieka NATO nariu.

Vokiečių oficialus žurnalistas Maskvoje, Igor Witsines, savo straipsnyje pabrėžia, kad pirmą kartą nuo karo pabaigos rusai deda tiek pastangų, kad pradėtų tiesiogines derybas su Bonna. Jis pažymi, kad savo geros valios įrodymui, Maskva

(Nukelta į 2 psl.)

Kilęs iš Lietuvos valstybės galva

"Neu Zuericher Zeitung" bendradarbis, kuris šiuo metu lanko įvairias Afrikos valstybes, rašo, kad Centrinės Afrikos Federacijos (Pietų ir Šiaurės Rodezijos) vyriausybės galva, Sir Roy Welensky, esąs Lietuvos kilmės. Jo motina esanti kilusi iš Pietų Afrikos, o tėvas esąs Lietuvos žydas.

K o r e s p o n d e n t a s s k e l b i a tokią smulkmeną: "Dr. Banda, Njasa krašto juodu-kų vadas, nuolat pabrėžia, kad Welensky tėvas esąs lietuvis, bet čia pat pastebi tokį toną, kuris puikiai tiktų Goebelo mokiniui: "Tačiau ne tik lietuvis, bet ir Lietuvos žydai!"

Laikraštis ryšium su tuo rašo: "Šitokius savotiškus žiedus išaugino nūdien perdėtoji rasinė sąmonė Afrikoje..."

Nikita mato vis dvi Vokietijas...

Gen. Wilhelm Keitel, karjeristo tipas, pataikavęs Hitleriui iki paskutinės dienos, buvo paskirtas vietoj nušalintų Blombergio ir Fritschio naujai suorganizuoto štabo viršininku.

JEI HITLERIS BŪTŲ LAIMĖJĘS KARĄ...

26

Fritschui Vokietijoje nėra vietos

Nusikračius von Blombergu, atėjo eilė ir armijos viršininkui gen. Wernerui von Fritsch. Tai buvo didelės vertės karininkas, kuris būtų buvęs geriausia pėdinu į Blombergio vietą. Bet, kaip minėjome, Goeringas pats talkėsi į tą vietą. O Hitleris nežūrėjo gera akimi į Fritschą, nes dar nebuvo užmiršęs, kad jis išdrįso pasipriešinti lapkričio 5 d. diskusijose. Pagaliau gen. Fritsch niekad neslėpė savo nusistatymo prieš nacius ir ypač prieš SS. Tai buvo žinoma Hitleriui, tad ir nutarė pašalinti jį iš armijos vadovybės.

Proga pasitaikė, kai SS viršininkas sufabrikavo tokį dalyką, kokie daromi tik gangsterių.

Kai sausio 25 d. Goeringas parodė Hitleriui Blombergio jau-

nos žmonos bylą, jis taip pat supažindino su Fritschą kompromituojančiu dokumentu, kurį jam patiekė SD viršininkas Heydrich. Jame buvo įrodoma, kad generolas von Fritsch kaltas dėl homoseksualinių santykių ir, kad visas dalykas neiškiltų viešumon, buvusiam kriminalistui jis moka pinigus. Gestapo pranešimas tuo reikalu buvo įtikinančiai sudarytas.

Vokiečių armijos viršininkas gen. von Fritsch buvo iškvietas pas Hitlerį tos pačios dienos vakare. Jis turėjo pakęsti įžeidimus, kurie jam, kaip karininkui ir aristokratų kilmės žmogui, buvo sunkiai pakeliami. Pasimatyme taip pat dalyvavo Himmleris ir Goeringas. Fritsch davė karininko garbės žodį, kad kaltinimai esą be pagrindo.

Tuo metu Himmleris, kuris trejus metus laukė tos valandos, per mažasias duris įvedė žmogų, velkantį koją, kuris atrodė degeneruotas, koks niekad nebuvo įkėlus kojos į kancelerio rūmus. Jis vadinosi Hans Schmidt ir turėjo tamsią kriminalinę praeitį, didesnę gyvenimo laiką praleidęs kalėjimuose.

Svarbiausias jo nusikaltimas būdavo šantažuoti homoseksualines aukas. Jis pareiškė asmeniškai pažįstas gen. von Fritsch, kurį užtikęs atliekant homosek-

sualinius veiksmus vienoj tarnisioj gatvėje prie Potsdamo geležinkelio stoties Berlyne su titulu Jo Bavariečiu. Per eilę metų, patvirtino Schmidt, šis vienas iš trijų galingiausių Vokietijoje asmenų, jam mokėjo pinigus už tylėjimą.

Gen. von Fritsch jautėsi per daug įžeistas, kad atsakyti šiam kriminalistui. Tiesiog neišsilaikydama, kad Vokietijos vadas, Hindenburgas ir Hohenzollernų šeimininkas, kvietė kriminalistą į rūmus tokiam tikslui. Von Fritsch tyla tik davė progos Hitleriui tikėti, kad generolas kaltas, tad jis pareikalavo vietos atsistatydinimo. Fritsch atsisakė, reikalaujamas sušaukti kariškių garbės teisimą. Bet Hitleris neturėjo nė mažiausio noro, kad šis reikalą į rankas paimitų tvarkyti kariškiai. Jam pasitaikė proga, kokios gal niekad nebus, sustraiškinti generolų opoziciją, nenorinčių jam nusilenkti ir pripažinti jo geniališkumą. Jis įsakė gen. Fritschui pasitraukti iš pareigų ir paimiti atostogų...

Generolams pasitaikė paskutinė galimybė suduoti smūgį Hitleriui. Armijos praveista anketa, bendradarbiaujant su teisingumo ministerija, nustatė, kad gen. von Fritsch nekaltas ir buvo auka Gestapo sufabrikuoto kaltinimo. Buvo atrasta, kad kriminalistas Schmidt tikrai užtikėjo tarnisioj gatvėje vokiečių karininką, atliekant nepadorų veiksmą ir per eilę metų šantažavo. Bet jis vadinosi Frisch, o ne Fritsch. Tai buvo kavalerijos atsargos karininkas, armijos sąrašuose įrašytas Rittmeister von Frisch, dabar ligonis.

Gestapo tai irgi žinojo, bet areštavusi Schmidtą, grasino nužudyti jei neatpažins, kad anas kariškis buvo armijos viršininkas gen. von Fritsch. Sergantis eskadrono viršininkas irgi buvo areštuotas slaptosios policijos, kad negalėtų liudyti. Bet armija ištraukė Schmidtą ir aną kavalerijos karininką Frischą iš Gestapo rankų ir padėjo į saugią vietą, kad galėtų liudyti kariuomenės teisme.

Senieji generolai džiaugėsi, kad jų viršininkas ne tik kad bus reabilituotas ir sugrąžintas į pareigas, bet Himmlerio ir Heydricho machinacijos bus atidengtos visuomenei. Jei Hitleris

SANTYKIAI TARP BONNOS IR MASKVOS...

(Atkelta iš 1 psl.)

atidėtų "sine die" taikos pasirašymą su Rytų Vokietija.

Dalis didžiųjų pramonininkų tą sovietų pasiūlymą

bandys jų nusikaltimą pridengti, armija paims visą reikalą į savo rankas.

1938 m. sausio paskutiniąją savaitę Berlyne viešpatavo įtempta nuotaika, primenant 1934 metus. Buvo sakoma, kad Hitleris nušalino du aukštus kariškus dėl nežinomų priežasčių, kad armija ruošiasi apsupti Reichstagą, kuris susirinks sausio 30 d. iš klausyti Hitlerio kalbos kriminalistui. Tiesiog neišsilaikydama, kad Vokietijos vadas, Hindenburgas ir Hohenzollernų šeimininkas, kvietė kriminalistą į rūmus tokiam tikslui. Von Fritsch tyla tik davė progos Hitleriui tikėti, kad generolas kaltas, tad jis pareikalavo vietos atsistatydinimo. Fritsch atsisakė, reikalaujamas sušaukti kariškių garbės teisimą. Bet Hitleris neturėjo nė mažiausio noro, kad šis reikalą į rankas paimitų tvarkyti kariškiai. Jam pasitaikė proga, kokios gal niekad nebus, sustraiškinti generolų opoziciją, nenorinčių jam nusilenkti ir pripažinti jo geniališkumą. Jis įsakė gen. Fritschui pasitraukti iš pareigų ir paimiti atostogų...

1938 m. vasario 4 d. vokiečiai ir visas pasaulis po vidurnakčio išgirdo pranešimą, kad Hitleris asmeniškai imasi vadovauti Vokietijos karinėms jėgoms...

Jau būdamas valstybės galva, Hitleris, aišku, buvo ir vyriausiuoju armijos vadu, bet šiuo kartu jis panaikino krašto apsaugos ministeriją, kuriai pakeisti įsteigė Vyriausiąją vadovybę ginkluotų pajėgų (Oberkommando der Wehrmacht) kuri šiame kare labiausiai buvo žinoma inicialais OKW. Jai buvo subordinuotos trys tarnybos: armija, aviacija ir laivynas. Hitleris dabar buvo vyriausias vadas ir savo žinioje turėjo štabą, kurio viršininku paskyrė didžiausį pataikūną Keitelį, sugebėjusį išsilaikyti iki galo.

Kad nuraminus visuomenę, Hitleris pranešė, kad Blombergas ir Fritsch atsistatydino dėl silpnos sveikatos. Tokiu būdu buvo nusikratyta Fritschu, prieš tai negu jis atsistos teisme ir bus išteisintas. Procedūra generolams nepatiko, bet jie nieko nebegalėjo pakeisti, nes jie buvo supančioti tuo pačiu įsakymu. Šešioliką jų, įskaitant generolus von Rundstedt, von Leeb, von Witzleben, von Kluge ir von Kleist, buvo nušalinti iš pareigų ir 44 kiti generolai buvo perkelti į kitas vietas.

Didysis valymas neapsiribojo vien generolais. Hitleris nusi-kratė taip pat von Neurath, jį pakeisdamas Ribbentropu.

Kad nukreipus visuomenės dėmesį, kuriuos kariškių krizė galėjo neriminti, Hitleris įsteigė skyrių Slaptoji Kabineto Tarnyba (Geheimer Kabinettsrat), kurios tikslas buvo paruošti gaires užsienio politikai. Neurath buvo paskirtas tos tarnybos pirmininku. Ir kaip Goeringas Nuremberge liudijo, ši tarnyba niekad nebuvo susirinkusi posėdžiui, bet žmonės galvojo, kad ji veikia.

Vasario 5 d. Voelkischer Beobachter pasirodė su milžiniška antrašte: "Visiškas valdžios koncentravimas į Fueroerio rankas". Vienintelį kartą nacių laikraštis neperdėjo.

Fritsch, nežiūrėdamas, kad buvo gangsteriško sąmokslų auka, sutiko su atleidimu nesipriešindamas. Tarp kariškių buvo kalbama apie pučą, bet pasitenkinta tik kalbom. Panieka, kuria Hitleris skyrė prūsiškiems generolams iki galo, pasirodė buvo pateisinama.

Per penkerius metus iki 1938 m. vasario 4 d. vokiečių armija turėjo medžiagines priemones nuversti nacių vyriausybę. Kada 1937 lapkričio 5 d. ji iš Hitlerio lūpų sužinojo, kuria linkme yra vedama, kodėl nepasipriešino Hitleriui? Į tai atsako pats Fritsch 1938 m. gruodžio 18 d.

"Šitas žmogus (Hitleris) yra Vokietijos likimas. Jei jis dabar eina į pražūtį, paskui save tempia ir mus. Mes nieko negalime padaryti tam sukludyti". Von Fritsch žuvo prie apsuptos Varšuvos 1939 m. rugsėjo 22 d. Savo laiške vienai draugei jis rašė: "man nebėra vietos Hitlerio Vokietijoje nei taikos, nei karo metu..."

Kitame numeryje: KETURIŲ SAVAIČIŲ AGONIJA.

skaito puikia proga įvykdyti istorinei Vokietijos misijai, net jei tas pakenktų jos santykiams su Vakarais. P r a m o nininkų remiamas laikraštis "Deutsche Zeitung", Koelne, labai jau gražiai aiškina ir įrodinėja tą Kremliaus "šypsena", rašydamas, kad nepaprastai lėtumas ir nuolatiniai nusivylimai Berlyno problemos sprendime, verčia rusų diplomatiją pakeisti ligšiolinę politikos liniją. Maskva žadanti net spręsti visus Vokietiją liečiančius klausimus tik su Bonna ir Pankov.

Viename iš paskutinių numerių labai įtakingo vokiečių protestantų laikraščio, "Christ und Welt", Dr. K. Mehnert rašo, kad jau praėję šeši metai nuo Adenauerio apsilankymo Maskvoje ir būtų laikas pakviesti Chruščiovą į Bonną. Vokiečiai esą pilnai pajėgūs vesti Berlyno klausimų derybas. Ypač, kai tos dery-

bos yra pasiūlytos vienos iš dviejų galingiausių pasaulio valstybių, kuri yra užėmusi pusę krašto teritorijų. Dr. Mehnert pažymi: "Norint išlaisvinti ar palengvinti belaisvių (suprask — rytų vokiečių) padėtį, reikia tartis su jų viešpatiais, ar tai mums patinka, ar ne". Toliau yra ir labai nemalonūs sakiny, taikomas sąjungininkams: "Mes žinome, kad jie daugiau galvoja apie save, negu apie mūsų laimę"...

Tokiems ir panašioms spaudos komentarams labai didelis Vokietijos visuomenės sluoksnius yra palankus. Intelektualai, mokslininkai, mokytojai, valdininkai sako, jog negalima atstumti "ištiesios rankos", reikia mėginti iširti teigiamas derybų puses.

Santykiai tarp Bonnos ir Maskvos žengia į naują fazę. Ji gali mus kartais ir smarkiai nustebinti.

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

FRANK M. GORMAN

COUNTY COMMISSIONER

BEST WISHES

To All the Lithuanian People

**GEORGE
McCARTHY**

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

W J W

Channel 8 TV

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

**DAIRYMEN ICE CREAM
COMPANY**

3068 WEST 106th STREET

OR 1-2300

M O K A M E

4 1/4%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

**MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS
REKORDAS...**

- Įsteigta Chicagoje 1903 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

**MUTUAL FEDERAL SAVINGS
and Loan Association**

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

DIRVA

- THE FIELD -

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Balys Gaidžiūnas ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, J. Čiuberkis, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Lapės pasakos ir norai – tik lapei naudingi...

Komunistinėj spaudoj paskutiniu metu labai daug lapiško džiaugsmo, kad Washingtone jau kelintą kartą lankosi Chruščiovo žentas Adžubėjus, Izvestijų vyriausias redaktorius. O šį kartą ir su savo žmona Rada. Džiaugsmą rodo pranešinėdami, kaip valgė pietus pas prezidentą J. F. Kennedį, kaip svečiavosi prezidento sekretoriaus Salingerio namuose, kaip visi lankėsi teatre, kaip pakvietė Salingerį atvykti į Maskvą.

Žodžiu, kaip ten buvo gerai, kad tokie svečiavimaisi niekad nepasibaigtų, kad amerikiečiai vėl pradėtų mylėti visus rusus komunistus, kaip mylėjo buvęs prezidentas F. D. Rooseveltas, kurio atmintį jie taip gerbia, o Chruščiovas net ir didelį bei brangų vainiką prie jo kapo atsiunčia...

Visi šie svečiavimaisi nėra be tikslo. Viena, kad šiuo metu yra daug tokių degančių problemų, kurias tvarkyti gal ir tikrai sunku, kada jas negali pačiupinėti iš gerai painformuotų šaltinių. O antra, jei per tuos pačius kanalus gali patikimai, be viešumos triukšmo, perduoti ir savo reikalavimus, nuo kurių nebus nutolta, tai tokie susitikimai gali būti abiem pusėm ir naudingi. Bet Adžubėjus toje kelionėje po Meksiką ir kitus kraštus pikčiausiai puola Ameriką.

Šiuo atveju iš tų susitikimų galima tik tiek nustebti, kiek juos lapišku čiulbėjimu praskiedžia komunistiniai laikraščiai ir būtinai perša, kad vėl ateitų prezidento F. D. Roosevelto laikai. O tų laikų "gražiausias" paveikslas, tai Antrojo pasaulinio karo užbaigimas, pastatant Sovietų Sąjungos imperijai naujus plėtimosi pamatus. Būtų istorinė gėda, kad tokiais pat motyvais, kada nors kokie sovietų pareigūnai, ir dabartiniam prezidentui J. F. Kennedžiui, tokius vainikus siuntinėtų...

Reikia manyti, kaip kai kurie laikraštininkai rašė, kad didžiausias Adžubėjus ir Salingerio lakstymas (pastarasis buvo nuvažiavęs ir į Paryžių tartis su sovietijos informacijos viršininku Karlamovu), daugiausia liečia tik du klausimus. Vienas iš jų esąs kultūrinių mainų naujos sutarties pasirašymas ar senos atnaujinimas, o antras — televizijos debatų tarp prezidento J. F. Kennedžio ir diktatoriaus Chruščiovo suorganizavimas.

Kam naudinga kultūrinių mainų sutartis, čia nenorime šiuo atveju į klausimą plačiau atsakyti, nes tuo reikalu esam paprašę gerai informuotą ir įvykius sekantį asmenį pasisakyti. Bet turim kai kurių davinų, kurie sako, kad tokia nauda esanti maždaug 3:1 sovietų naudai. O jei taip, tai savaime suprantama, kad jos labiau sovietai ir siekia.

Tarp tokių kultūrinių mainų yra ir dviejų laikraščių leidimas. Sovietai anglų kalba leidžia informacinį leidinį Amerikoje ir jį čia platina. Amerika tokios pat apimties laikraštį, rusų kalba, leidžia Maskvoje ir platina sovietijoje.

Dėl tokių laikraščių leidimo taip pat yra nemažai klausimų. Jei sovietų leidžiamą laikraštį Amerikoje visad

Taigi, jau ateina laikas vėl pradėti krapštyti pini-gines.

Juk kaigi kitaip, reikės aukoti!

Mat, Lietuvių Fondas pagaliau jau paruošė įstatus...

Galima buvo aukoti ir be įstatų, bet su įstatais, be abejo, geriau, aiškiau ir tikriau, todėl, spėju, daugelis jų vis laukėme. Belaukiant, ne vienam gal ir noras aukoti praėjo. Kitas užsimiršo, — tokius dalykus labai lengva pamiršti. Trečias vėl kitaip susigalvojo ar nusigalvojo.

Tais žodžiais visai nenoriu pasijuokti iš milijoninio lietuvių fondo idėjos, sumanymo ir visos jo svarbos. Ne man čia ir juoktis. Jeigu juoksis ir keršys, tai tik pats gyvenimas. Taip gali atsitikti, taip dažnai atsitinka. Sena lietuvių liaudies patarlė žinojo, ką sakė: ilgą iešmą bedrožiant, šuo kepsnį nuneša.

Milijoninio lietuvių fondo sudarymo idėja, kaip atrodo, priklauso pavieniam asmeniui, gydytojui P. Razmai. Jis, pasitelkęs kelis bendraminčius entuziastus, pradėjo rašyti ir, kas svarbiau, pinigų rinkti. Visas tos idėjos originalumas ir naujumas — tai vienas milijonas, kurį reikia surinkti, padėti į bankus ar kaip pelningiau investuoti, iš gautų nuosimėjų ir pelno remti lietuviškus reikalus, o patį milijoną saugoti ir vėliau panaudoti atsikursiančios Lietuvos atstatymui.

Šiaip, panašių fondų idėjų, kaip žinoma, buvo skelbta ir anksčiau. Dar Vokietijoje buvo daug kalbama apie kultūros fondą. Vėliau

gali gauti, tai sovietijoje jis teigiamas Maskvoje, o karta dar Leningrade ar kuriam kitam dideliame mieste. Kitur, ypač Maskvos pavergtuose kraštuose, to laikraščio gyventojai nemato. Vargu ar ir patys aukštieji tokio susitarimo pareigūnai čia galėtų atsakyti, kaip "atsitinka", kad jis tik Maskvoje, Leningrade, o gal dar ir trečiam kuriam mieste prapuola. Tokių laikraščių leidimo nauda, tu pačių žinovų nuomone, vertinama 15:1 sovietų naudai.

Žinant, kiek Amerikoje ir sovietijoje yra išplatinusi televizija, kaip ji laisva čia Amerikoje ir kaip kontroliuojama sovietijoje, nesunku numanyti, kokia ir kam nauda būtų iš tokių debatų suorganizavimo per televiziją. Tas santykis, greičiausia, jau būtų didesnis, negu 100:1 sovietų naudai. Juk amerikiečiai visi pulę Chruščiova pamatyti ir išgirsti, o sovietuose, be kelių didžiųjų miestų gyventojų, vargu net ar žinotų, kad toks pasirodymas buvo...

Komunistinėj spaudoj, ginant kultūrinį bendradarbiavimą, randame pasisakymą teisinant P. Salingerio kelionę į Paryžių ir draugystę su Adžubėjum. Esą, jis sako, kad "kritikai, kurie pasisako prieš jo kelionę, jie nežino ką kalba. Jo vykimas nieko bendro neturi su problemomis, dėl kurių JAV ir Sovietų Sąjunga ginčijasi. Kultūrinis bendradarbiavimas yra atskiras reikalas nuo politikos".

Jei tos P. Salingerio mintys nėra nė kiek iškraipytos, tai tik tiek galima pasakyti, kad labai gaila, jog P. Salingeris pateko į prezidento spaudos sekretorius, o ne į Sovietų Sąjungos tautų kultūrai pažinti draugijos narius.

Čia prisiminta tik pora lapiškų gudravimų. Ir jiems taip gudravoti naudinga, nes savo tikslo, kad ir palengva, bet pastoviai siekia. O amerikiečiai, kaip taisyklė, vis daro bandymus, nudega pirštus ir vėl pradeda iš naujo. O nudegti nesunku, jei nelabai orientuojiesi kokios iš to bus galutinės pasekos.

B. G.

VIENAS MILIJONAS IR VIENAS DOLERIS

JUOZAS J. BACHUNAS

jis mirė. Liet. Bendruomenės iniciatyva Amerikoje vėliau atgimė, tačiau kažkaip sausokai, labai toli ne tik ligi milijono, bet ir pusės. Kūrėsi, mirė, badmiravo Amerikoje įvairūs kiti fondai. Vliko Tautos Fondas tebegyvuoja, yra ir Lietuvos Nepriklausomybės Fondas, o kiek religinių ir pasaulėžiūrinių fondų.

P. Razmos milijoninis fondas turėjo daugiau užimponuoti. Skaičius nemažas. Ir reikia džiaugtis, kad jis tikrai visuomenę plačiau užimponavo.

Atsirado susidomėjimo, diskusijų, ir, kaip pas mus įprasta, tuoj kilo priešingų, konkurencinių sumanymų, ginčų ir rungtyniavimo. Liet. Bendruomenė taip pat panor turėti didelį fondą. Gal ir ne milijoną, bet kažką "didelį". Prasidėjo diskusijos, derybos, kritika, peikimai, aiškinimai, koks fondas būtų geresnis, saugesnis, daugiau visuomenės mylimas ir pasitikėjimo vertas, kas jį turėtų valdyti, pelną skirstyti ir t.t.

Lokys girioje buvo dar nenušautas, net gerai ir į kulnį nesužeistas, o tuoj kilo ginčai ir kalbos, kaip reikės jo kailį pasidalyti. Taip truko apie metus, jei ne ilgiau. Man atrodė, nereikia nei aiškinti, kad tokie fondų steigimo būdai, dvasia ir visuomenėje susidaranti atitinkama nuotaka, nebuvo fondų realaus sudarymo idėjai geri, palankūs, patrauklūs ar daug žadantys.

Mano mintį gražiai galėtų paremti šis trumpas Amerikos Lietuvių Bend-

ruomenės biuletenio (Nr. 34, 1961 m. lapkričio mėn.) pranešimas, kaip dviejų fondų ir dviejų idėjų suderinimo reikalas buvo svarstomas ALB trečiosios tarybos suvažiavimo pirmojoje sesijoje:

"Išklausius referatus ir dalyviams pareiškus savo nuomones, Tarybos sesijoje išryškėjo reikalas derinti pasireiškusias dvi Lietuvių Fondo organizavimo linkmes, todėl buvo nutarta sudaryti komisiją derinimo principu projektui paruošti" (1)...

Vėliau toks "derinimo principu projektas" buvo paruoštas, priimtas, dabar jau spaudoje paskelbtas ir laukiama, kol bus patvirtintas. (Praėjusiam Dirvos numeryje jau paskelbėme patvirtinimo pranešimą. Red.). Taigi, jau kaip ir viskas yra, tik dar nėra to milijono, nė šimto tūkstančių.

Iešmas taip ilgai buvo drožtas, kad dabar visuomenėje jaučiama jau mažiau nuotaukos aukoti. Be abejo, būtų geriau, kad aš apsirikičiau su savo tokiais samprotavimais.

Jeigu daug neapsirikičiau, tai man atrodė ir tebeatrodė, jog tegu ir ne su milijonu, tegu ir ne tokiomis komplikuotomis "derinimo komisijų" pastangomis, varžybomis ir tobulais statutais, gal daugiau būtų pasiekiama, jeigu tik tų praeitų dolerių daugiau susidarytų. Jeigu susidarytų lietuvių vienas tūkstantis, kuris pasižadėtų kas mėnesį paaugti tik po vieną dolerį lietuvių kultūros reikams, metų pabaigoje turėtume dvyliką tūkstančių grynais, o ir su tiek šį tą jau galima pradėti daryti, ir tada organizuoti kitą tūkstantį aukotojų. Tokia draugija galėtų vadintis Kudirkos ar Maironio draugija, kurių gimimo šimtmečius švenčiame.

Bet neabejoju, kad toks paprastas mano sumanymas bus atmetas. Jis men-

SVEIKINU IR DŽIAUGIUOS

Skaitant Dirvos Nr. 12 vedamąjį, susimasčiau, kodėl atsiranda žmonių, nenorinčių laikraščiuose matyti jaunimo ar vaikų nuotraukų greta vyresniosios kartos veikėjų (ir net neveikėjų, prie buteliais apkrauto stalo).

Naujosios kartos ateivio būgštavimas, kad Dirva dėdama daug vaikų nuotraukų, save skurdina, nuedama į pradžios mokyklos vadovėlio lygį, be jokio pagrindo.

Esu senesnio amžiaus, todėl pirmąsias raides pradėjau pažinti iš maldaknygės, iš kurios motina, sukdama ratelį, mane mokė. Maldaknygė elementoriūmi nepasidarė, ir išliko kuo buvusi, o aš išmokau skaityti.

Manau, kad ir Dirva liks kuo yra, nežidrint, kad vaikai stebėdami savo ar savo draugų nuotraukas ir skaitydami po jomis užrašus, vieną kitą žodį išmoks ir lietuvišką raštą pradės daugiau įdomautis.

Mes, kurie lietuviško rašto išmokome iš maldaknygės arba iš Nepriklausomos Lietuvos mokykloj, laikui bėgant savo vietą užleisime jaunimui. Todėl, turėtume tik džiaugtis, matydami jaunus veidus, kad ir suaugusiam skirtame laikraštyje. Galvodime ir apie tai, kad mūsų (senųjų) nuotraukos vis mažės, o jaunimo galime nebeturėti, nes dabar juos atstume, galime ir nebesusigrąžinti.

Aš sveikinu Dirvą ir džiaugiuosi, kad suranda būdų į savo skaitytojų eiles, pritraukti daugiau jaunimo.

JONAS JAŠKAUSKAS,
Dayton

kas, nekomplikuotas, nereikalaujantis painių statutų. Ir sumos mažos. Bet praktika rodo, kad kol surenki didelę sumą, reikia pradėti nuo mažos. O kartais aukotojai dar nori žinoti, kam konkrečiai tos sumos bus naudojamos.

Neišnaudota galimybė paremti Vasario 16 Gimnaziją

Čia noriu iškelti gal nedidelės apimties, bet gan reikšmingą faktą, kaip Vasario 16 Gimnazijai remti būrelių kai kurie nariai galėtų remti būrelių nariais. O lėtume tą mokslo įstaigą paremti dvigubai, tik iki šiol, dėl nežinojimo, tuo nepasinaudojome.

Visiems žinoma Fordo Fundacija, kuri remia įvairias švietimo įstaigas milijonais dolerių. Mums vargu ar įmanoma rasti į tą fundaciją bent mažą plyšelį. Jeigu negalime gauti tiesioginių iš tos fundacijos, tai pasinaudoti vadinamais "Ford Educational Aid Program" gali visi Fordo įmonėse dirbantieji, jeigu jie aukoja kuriai nors švietimo įstaigai, o tuo pačiu ir mūsų Vasario 16 Gimnazijai.

Pagal minėtą programą, jeigu Fordo įmonėje dirbantysis aukoja kuriai nors švietimo įstaigai (universitetui, kolegijai arba aukštesniajai mokyklai) kurią nors sumą, lygiai tiek pat tai įstaigai aukoja ir Fordas iš savo iždo, net iki 5000 dolerių per metus. Bet dirbančiojo auka turi būti nemažesnė kaip 10 dolerių. Tat visi gimnazijai remti būrelių nariai, aukojantieji po 1 dol. per mėnesį, sekančiais metais turi teisę pareikšti savo darbovietėje ir gauti lygiai tokią pat sumą tai gimnazijai iš Fordo iždo.

Ir Clevelande, ir ypač Detroito, manau, nemažai lietuvių dirba Fordo įmonėse ir yra Vasario 16 Gimnazijai remti būrelių nariais. O jeigu kas dar nėra, tai matydamas galimybę paremti gimnaziją dvigubai, gal tikrai įsijungs į jau veikiančius būrelius, o gal ir naujus suorganizuos.

Visi būrelių nariai, aukojusieji gimnazijai 1961 turi teisę pareikšti savo įmonei iki 1962 m. gruodžio mėn. 31 d.

Clevelando Fordo įmonėse dirbančiuosius kviečiu įsijungti į kurį nors veikiančią būrelį arba pranešti man adresu: Ant. Mikoliūnas, 1011 E. 76 St., Cleveland 3, Ohio, tel. UT 1-6841.

AMERIKIETIŠKA DVIKOVA buvo madoje Amerikoje kolonialiniais laikais. Šios dvikovos būdą sugalvojo 1700 metais James Jackson, Georgia valstijos gubernatorius.

Amerikos dvikovoje du priešai turėjo susitikti jau sutemus. Kiekvienas iš jų pasiimdavo medžioklinį peilį ir dvivamzdį šautuvą. Tamsioje prasidėdavo vienas kito medžioklė. Tada nebuvo vietos pasigailėjimui, ir saulei patekęs tik vienas iš jų likdavo gyvas.

Europiečiai tokią dvikovą laikydavo barbariška, nes jų dvikovos būdas pasižymėjo elegantiškumu.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBASKAS,
sekretorius

Bishop 2-1397

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

PILIE TINIO KARO 100 METŲ SUKAKTIS 4

K. S. KARPIS

NEGRŲ VERGIJOS ISTORIJA

Gausybę nesamonių apie negrų padėtį prirašė tuometiniai jų užtarėjai, spauda ir agitatoriai, ir tie, kurie vergiją pateisino.

Vieni vaizdavo juos pasitenkinusiais, linksmiais, dainuojančiais, be rūpesčių, ištikimais savo ponui, neturinčiais jokio laisvės geismo.

Kiti piešė juos kankiniais, išnaudojamais, darbo užvaizdų pla-

JAV pietinės valstijos, nuo 1776 metų nepriklausomos valstybės dalys, naudojo negrus vergus žemės ūkio darbams, auginant tabaką, ryžius, cukrines nendres, vatą ir kt., nes tiems darbams atlikti reikėjo tik paprasto judėjimo, veik jokio galvojimo. Jie taip pat buvo naudojami tarnais prie gyvulių ir namų apyvokos darbuose.

Vatos auginimas plantacijose reikalavo daug darbininkų. Negrai vergai buvo pigiausia darbo jėga, tad savaime plito vergija.

kamais kas rytą ir vakarą: žiaurių išnaudotojų darbe nukankinamais iki mirties. Skelbė, kad negrų padėtis daug skurdesnė, negu baudžiauninkų carų Rusijoje.

Rimtesnį aiškino, kad tokių kraštutinių galėjo būti, tačiau, jie tikino, kad daugumos negrų padėtis buvo viduryje tarp tų kraštutinių. Jie buvo prideramai maitinami, nes tik sveiki ir stiprūs galėjo atlikti reikiamus darbus.

Negrų vergiją įvedė anglai savo kolonijoje Virginijoje 1619 metais. Ta valstija paskiau, jau 240 metų vėliau, kai buvo dalis 13-kos valstijų, sudariusių naują valstybę, atsikračiusi Anglijos valdžios, už vergijos tęsimą atkakliausiai kariavo.

Paaiškėjus negrų darbo naudingumui jų pirkėjams, ir gerą pelną jais prekiaujantiems, jų atvežimas didėjo. Anglus pasekė ir savo kolonijas naujame pasaulyje steigianti Ispanija -- Vakarų Indijoje, Meksikoje, Centralinėje ir Pietinėje Amerikoje.

Šiaurėje, Naujoje Anglijoje, kur ūkis buvo vedamas daugiau europietiška sistema ir kitokiam klimate, kur vystėsi pramonė, primityvių negrų darbas buvo nepraktiškas. Ten juos daugiausia naudojo tarnais apie namus ir namuose.

Pradėjus naują pasaulį pasiekti Prancūzijos revoliucijos laisvės, lygybės ir brolybės šūkiais, naujai atvykstančių europiečių atvežamiems, jie buvo pradėti laikyti ir negrams.

Šiaurėje daugėjančių baltų europiečių laisvas darbas ūkiuose ir pramonėje pasirodė naudingesnis, našesnis. Šiauriečiai rimtai pradėjo persiimti vergijos panaikinimo idėją.

Vos tik JAV respublika pradėjo susitvarkyti, 1787 metais, dar neturint išrinkto prezidento, vadovaujančių vyrų sutarimu paskelbė deklaraciją, draudžiančią vergiją šiaurvakarinėje teritorijoje, kuri dar tik laukė dalintis į valstijas ir įsijungti į respubliką.

Pietinėms valstijoms tačiau vergų darbas ir negrų savini-

masis buvo paliktas po senovei. Vergija buvo pripažinta legalia pietuose. Pati valstybės konstitucija buvo priimta kompromiso pagrindu, nes pradžioje nepriklausomo gyvenimo vergijos klausime pasireiškė klausimai tarp pietiečių ir šiaurės. Iki 1808 metų pietinių valstijų ūkių savininkai galėjo įsivežti sau vergus ir savo tarpe jais prekiauti ir mainikavo.

Vergų išlaisvinimo klausimas buvo svarstomas ir pietuose. Pirmutinis prezidentas Jurgis Washingtonas (pradėjęs prezidentauti išrinktas New Yorke 1789 metais), Thomas Jefferson ir kiti žymūs pietiečiai naujos valstybės vadai, su išlaisvinimo principu sutiko.

Tačiau naujai iškilęs reiškinys šiaurėje, negrų išlaisvinimo klausimą nubraukė. Pramoninė revoliucija, plintanti Naujoje Anglijoje, sukūrė nepasotinamą vatos poreiklavimą. Prieš pat 1800 metus pietiečiai griebėsi vatos auginimo. Vata pasidarė jų pelningiausias šaltinis, taip lengvai su paprasta vergų pagalba atsiekiamas.

Tipiškos negrų vergų namelio vaizdas.

Nuo 1791 metų vatos priauginimas, buvęs po 2 milijonu svarų per metus, išstobulino surinkimą, iki 1826 metų pašoko iki 330 milijonų svarų per metus.

Toks pasakiškas vatos poreiklavimas ir jos auginimas padarė vergų darbą labai naudingą. Negrų vergija įsidaugė pietiečių civilizaciją. Buvo nustumtas užpakalį tabako, ryžių ir cukrinių nendrių auginimas.

Ūkių namai pradėti pakeisti brangiais, didingais rūmais. Augo nauja pietų ponija - aristokratija. "Vata mūsų karalius!" -- didžiavosi ir džiaugėsi turėdama pietiečiai. Nereikėjo jiems rūpintis steigimu pramonės, nes viską gavo iš šiaurės gatavai pagamintą už savo ūkio produktą -- vatą. Tais laikais, santykiams pietų su šiaure esant silpniems dėl tolimo ir susisiekti sunkumų, vienu nuo kitų gyvenimas ir papročiai labai, labai skyrėsi.

IŠLAISVINIMO KOVŲ PRADŽIA

Tačiau vergijos panaikinimo šūkius kėlusieji nenurimo, įkarštis pasireiškė ir kongrese Washingtono.

Kongrese šiauriečių atstovų buvo daugiau, kada 1820 metais Missouri (1803 metais iš Napoleono nupirkto Louisianos teritorijos dalis) padavė prašymą priimti į respubliką valstijos teisėmis.

Varžytinės kilo kai pietiečiai skverbėsi į Missouri su savo įtaka palaikyti vergiją, plečiant vatos auginimą. Šiauriečiai laikėsi ankstesnio nutarimo, nepriimti jokios teritorijos į valstijų skaičių kuri versis vergija.

Tąsnyje buvo veik lygiomis, nes 1819 metais ir pietinių ir šiaurinių valstijų skaičius buvo po 11. Jos senate turėjo po du senatorius kiekviena ir abi pusės atlaikė savo frontą. Tik kongrese šiauriečiai vyravo, nes šiaurėje gyventojų buvo daugiau ir kongreso atstovai buvo renkami (kaip ir dabar) proporcingai nuo gyventojų skaičiaus.

Senate užsikirtus kelią nepriimti kongreso sprendimo, Missouri buvo priimta kompromiso keliu su vergas, o Maine valsti-

ja (šiaurėje) priimta be vergų. Bet kartu su tuo kongresas vėl padarė tarimą nepripažinti vergijos likusioje Louisianos teritorijos dalyje. Na, o tai kaip tik vėl palietė pietų kraštą. Pietiečiai argumentavo, ar kongresas turi teisę reguliuoti vergijos klausimą teritorijose, kurios prašosi priimanos į valstijas.

Šiaurėje karingam priešinimuisi vergijai augant, pradėjo steigtis kovai su vergija organizacijos. Jos leido laikraščius, kurie ugingai šaukė šluoti vergiją nuo šio krašto veido.

Kova plito skersai -- išilgai tuometinį kraštą: nuo Bostono iki Illinois. Vergijos šalininkai irgi ėmėsi darbo -- slapta užpuldinėti jiems priešingų organizacijų vadus, agitatorius, laikraščių leidėjus ir daužyti jų spaustuves. 1837 metais, Alton, Illinois, užpuolus vergiją smerkiančio laikraščio spaustuve, ją suardė, redaktorių nužudė.

Iš šiaurės vykstančius agitatorius pietiečiai gaudė ir vydavo atgal arba uždarydavo kalėjimams. Paštas atsisakė išnešioti iš šiaurės siunčiamą ir prieš vergiją agituojančią literatūrą.

Kai 1846 metais kilo karas su Meksika, šiauriečiai labiausia priešinosi karui, tvirtindami, kad jei JAV laimės daugiau žemių, tai tik sudarys pietuose daugiau

Tas pats klausimas suplaišė ir pradėjusią veikti demokratų organizaciją. Pietiečiai demokratams statė prezidentu savo kandidatą, šiauriečiai savo. Kai dar Whig partijos likučiai pasivadinę Konstitucinės partijos

vardu ir pastatė trečią kandidatą, tų visų susiskaldymas užtikrino naujai respublikonų partijai Lincolnui išrinkimą prezidentu 1860 metais. Ir nuo čia jau prasidėjo tie įvykiai kuriuos jau aprašiau pirmesniuose straipsniuose.

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

RICHMAN BROS.

10 STORES IN GREATER
CLEVELAND

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis šioj
PADEKOS DIENOJ

**EUCLID SAVING
ASSOCIATION**

22818 LAKE SHORE BLVD.

29800 LAKE SHORE BLVD.

7953 RIDGEWOOD DRIVE, PARMA

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

**GRABLER MFG.
COMPANY**

6565 BROADWAY

MICHIGAN 1-9260

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

**CLEVELAND AMBULANCE
SERVICE, INC.**

Remember the Maroon and Cream Colored
Cars with the Men in White

Called and Recommended by Cleveland's
Leading Physicians and Surgeons

ENdicott 1-0770

MORE FOR YOUR SAVINGS
at the 71 convenient banks of

**The
Cleveland
Trust Company**
FOUNDED 1894
71 CONVENIENT BANKS
EVERY BANKING SERVICE
THE BANK FOR ALL THE PEOPLE

4%

**ON SAVINGS DEPOSITS
REMAINING 12 MONTHS.**

On deposits remaining less than 12 months,
the former 3% will be increased to 3 3/4%.

When Money is a Must, Your Closest Friend is

Cleveland Trust

Ohio's Largest Bank and Trust Company

Member Federal Deposit Insurance Corporation

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
SURPLUS VALUE CENTER

13107 ST. CLAIR AVE. UL 1-5116

Geriausi sveikinimai ir linkėjimai
visiems lietuviams

**LUIKART INSURANCE
AGENCY**

GENERAL INSURANCE

18609 St. Clair Ave

KE 1-4770

Los Angeles lietuvių žinios

Banaitis pirmiausia lankysis Los Angeles

(Atkelta iš 1 psl.)

Vasario 2 d. Tautinės Sąjungos Los Angeles skyrius į Tautinius namus pakvietė kai kurių organizacijų atstovus ir keletą asmenų, sudaryti komitetą Valterio Banaičio pranešimui suorganizuoti. Į pasitarimą buvo kviesta ir Liet. Bendruomenės L. A. apyl. pirm. J. Motiejūnas, bet jis nedalyvavo. Susirinkusieji patarė V. Banaičio pranešimą rengti Tautiniuose namuose. Namų vadovybė pažadėjo parūpinti daugiau kėdžių, kad salėje būtų sėdimų vietų nemažiau kaip 250.

Pasitarime dalyvavo K. Liaudanskas -- L. B. Los Angeles apygardos pirmininkas; J. Jodelė -- Amerikos Liet. Tarybos Los Angeles skyriaus pirmininkas; V. Andrašūnienė -- DLK Birutės Draugijos pirmininkė, P. Skirmantas -- Veteranų Sąjungos Ramovės atstovas, A. Glažė -- Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos pirm., J. Gliada

TORONTO

KLB vietos apylinkės rengiamas Vasario 16-sios minėjimas įvyks International Institute patalpose, 709 College St., vasario 18 d., 3 val. p. p. Pagrindiniu kalbėtoju yra pakviestas dr. A. Trimakas. Meninę programą išpildys Varpo choras ir tautinių šokių grupė.

Minėjimo metu bus renkamos aukos Lietuvos laisvinimo reikalams. Kiekvienas minėjimo dalyvis gaus vokelį ir du lapukus, ant kurių bus parašyta "Aukojau Lietuvos Nepriklausomybės Fondui" ir "Aukojau Tautos Fondui". Tuo aukotojai yra suteikiama laisva valia pasirinkti fondą ir apačioj lapuko, po nurodyta suma pasirašius, vokelį su auka beliks tik atiduoti rinkėjams. Tai labai paprasta procedūra. Tačiau reikia nepamiršti, kad fondai tuo pačiu yra įpareigojami proporcingai, pagal surinktas aukas, padengti susidariusias su minėjimo rengimu išlaidas.

Lietuvių namų dalininkų metinis susirinkimas įvyks kovo 11 d., 3 val. p. p. savoje patalpose. Yra numatyta darbų tvarkoje įvairūs pranešimai, o taip pat valdybos ir revizijos komisijos rinkimai.

Vaidžiai iš Toronto įvykusio vasario 3 d. spaudos baliaus. Viršuje: dovanų paskirstymas, kurių traukime dalyvavo Kanados tautinių grupių festivalyje išrinkta Miss Freedom R. Žymantaitė. Apačioje: būrelis svečių vaišinasi. Iš kairės J. Beržinskas, I. Pranevičienė, I. Beržinskienė, S. Beržinskienė ir J. Beržinskas.

M. Pranevičiaus nuotrauka

--Kultūros Klubo pirm., M. Vyšniauskas -- Tėvynės Mylėtojų Draugijos pirm. K. Januta -- Susivienijimo Liet. Amerikoje 75 kuopos atstovas, Bronys Raila ir S. Žymantas. Tautinei S-gai atstovavo pirm. A. Mažeika, Tautinių namų atstovas buvo V. Aleksandrūnas. Iš šių asmenų bei organizacijų atstovų ir sudarytas komitetas, kuris atliks darbus, kad losangeliečiai galėtų išgirsti V. Banaičio pranešimą.

M. BIRŽIŠKA GRĮŽO IŠ LIGONINĖS

Dvylika dienų, dėl širdies negalavimų, ligoninėje praleidęs prof. M. Biržiška grįžo iš ligoninės poilsui į namus.

M. KRAFTAS, lietuvių tarpe populiaraus orkestro vedėjas, keletą dienų praleido ligoninėje.

Gasparas Velička, autorius ir režisiorius, nuo gruodžio pabaigos serga. Du kartus buvo paguldytas ligoninė, gydosi namie, bet yra visai tuo tarpu nedarbingas. Negali nei skaityti nei rašyti, nes turi didelius galvos skausmus, nors ligos centras kakle.

VIEŠNIOS SKAUTŲ TĖVŲ VAKARE

Vasario 3 d. parapijos salėje losangeliečių skautų tėvai surengė vakarą skautų veiklai remti. Programai vadovavo tėvų komiteto pirm. Antanas Mažeika.

Išraiškos šokio jauna menininkė Vida Kižytė scenoje pašoko porą šokių. Solistė Birutė Reivydaitė ir Rimas Dabšys padainavo keletą dainų. Programos metu buvo išskviesta kalbėti Kunigunda Kodatienė skautų seserijos veikėja, gyvenanti Detroite, bet šiuo metu viešinti Kalifornijoje. Taip pat publikai buvo staigmena chigagietė solistė Roma Mastienė, kuri dabar su savo vyru lanko Kaliforniją ir dalyvavo skautų tėvų surengtame vakre. Solistė Roma Mastienė buvo pristatyta publikai ir paprašyta ji padainavo vieną B. Budriūno komponuotą dainą ir vieną operos ariją. A. kompanavo Alice Dotts.

Šis skautų naudai suruoštas parengimas nedaug publikos tesutruokė. Iš Chicagos atvykusi P. Pulkauinkienė, kuri anksčiau daug metų yra Los Angelės kolonijoj veikusi ir buvusi birutičių draugijos pirmininkė, buvo vakaro viešnia.

LOSANGELIEČIAI VADINTOJAI VĖL IŠEJO Į SCENĄ

Los Angeles Lietuvių Dramos Sambūrio nariai 1960 metais suvaidino, Juozui Kaributui režisuojant, P. Vaičiūno "Naujuo-

sius žmones" ir Gasparo Veličkos parašytą ir jo paties režisuotą pjesę "Minija vėl išsiliejo". Per 1961 metus Los Angeles publikai nesuvaidintas nė vienas veikalas. J. Kaributo vadovaujama sambūrio narių grupė pernai paruošė J. Naumiščiškio "Vieną birželį" ir suvaidino išvykoje San Francisco mieste. Šįmet, atrodo, vaidinimų derlius bus didesnis, nors vienas režisiorius, Gasparas Velička, sunkios ligos varginamas, laikinai yra išjungtas iš betkokio darbo.

Juozas Raibys Stefanijs vaidmenyje komedijoj "Teta iš Amerikos", kuri buvo suvaidinta Los Angeles lietuvių parapijos salėje.

L. Kančausko nuotrauka

Sausio 28 d. losangeliečiai vaidintojai vėl išėjo į sceną, parapijos salėje. Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 75 kuopos metiniame parengime. J. Kaributo režisuojami, suvaidino 3 veiksmų komediją "Teta iš Amerikos". Vaidinimų pasiilgusi publika pripildė pilną parapijos salę ir šis parengimas publikos gausumu laikytinas labai gerai pavyksiu.

"Teta iš Amerikos" nelietuvio autoriaus kūrinys. Autorius čia nė nežinomas. Programoje išspausdinta, jog komediją sulietuvino Juozas Audronis. Dramos sambūrio vaidintojai su šia komedija scenon išėjo tik kaip programos atlikėjai, talkininkai kitai organizacijai (SLA kuopai), į kurios parengimus susirenka įvairaus išsilavinimo, įvairių pažiūrų žmonės. Iš šio požiūrio vertinant, galima sakyti, kad komedija, kurioje jokios klasikinės temos nėra, kurioje nesprendžia-

ELEMENTORIUS "E"

išmokys vaikus lengviausiai skaityti

Elementorių paruošė žinomas pedagogas Ignas Malėnas pačiu naujausiu metodu. Išmokyti skaityti reikia tik pusės laiko, negu kitais metodais. Tik duok elementorių, ir paskaityk pirmąjį skiemenį. Toliau vaikai patys skaitys.

Vaikus galima pradėti mokyti skaityti jau 4 metų, kai tik susidomi skaitymu.

Elementorius ruoštas 25 metus. Gausiai iliustruotas dail. V. Simankevičiaus spalvotais piešiniais. Yra 112 psl. Išleido Ateitis Brooklyn, N. R. Spaudė saleziečių spaustuvė Italijoje. Kaina 2.50 dol. Gaunama adresu: Ateitis, 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y., ir pas platintojus. Išsiskykite tuojau. Savo vaikučiams padarysite didelį džiaugsmą. (Pr.)

Los Angeles lietuvių skautų baliuje prie vieno stalo susitikę remėjai. Iš kairės: Jokubauskas, Staldinikas, Mastienė, V. Kazlauskas, Kodabienė, Simonienė, Fledžinskas, Simonis, Stadinikienė, Fledžinskienė, Jokubauskienė ir Mastis.

Lita Žilevičiūtė, Los Angeles Dramos Sambūrio vaidintoja.

mos jokios problemos, o siekiama tik linksminti ir juokinti publiką, šiam parengimui labai tiko.

Vaidybos meno žinovai, be abejo, suras netikslumų ir klaidų režisoriaus ar vaidintojų veiksmuose, tačiau šio informacinio rašinėlio tikslas nėra gilintis ir atskiras detales vertinti. Bendras įspūdis -- geras ir veikalo parodymas scenoje buvo naudingas tiek publikai pasižiūrėti, tiek vaidintojams tobulinant tįs vaidyboje.

Jonė Peterienė vaidino tetą. Vladas Gylis advokatą. Emilis Skistimas advokato tarną Joną, o Danutė Vebeliūnaitė Jono žmoną. Juozas Raibys -- Petrą Lukošį, artistą, ir moterį -- tariamą advokatą žmoną. Lita Žilevičiūtė buvo tetos augintinė, Ema Dovydaitytė vaidino Liuciją Puzinaitę -- šokėją.

Sufleriavo Danutė Mitkienė. Po vaidinimo buvo šokiai, baras ir užkandžiai. Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 75 kuopos, tęsdama organizacijos tradiciją remti lietuvių kultūrinius darbus, iš parengimo pelno šimtą dolerių įteikė dramos sambūrio valdybai (ne vaidintojams!) tolimesnei sabūrio veiklai remti. Vasario 16 dienos minėjime dramos sambūrio nariai losangeliečiams suvaidins "Vieną birželį", o kovo mėnesį numatyta suvaidinti J. Gliados parašytas veikalas apie Čiurlionį. Režisuoja J. Kaributas. Geros sekmes!

AR ŽINAI?

ABRAHAM LINCOLN dar nesugebėjo išlaisvinti visų vergų. Jis 1863 metais išlaisvino tik vergus konfederacijos valstijose. Bet vergija pasiliko legali

Marylande, West Virginijoje ir kitose valstijose kurios priklausė sąjungai. Tik 1865 metais gruodžio 18 d. tryliktoji Konstitucijos papildymas padarė vergiją neteisėtą visose valstijose.

SVARBIUSIAIS konstitucijos papildymais laikomi pirmas, pentas ir keturioliktas. Pirmas numato, kad visiems gyventojams turi būti suteikta tilybos, kalbos ir spaudos laisvė ir teisė rinktis ir skystis. Pentas ir keturioliktas draudžia federalinei ir valstijų valdžioms atimti iš gyventojų gyvybę, laisvę ir turtą beteisimo sprendimo. Be to pentas papildymas leidžia piliečiams neatsakyti į klausimą, jei atsakymas galėtų būti jiems nenaudingas, kompromituojantis.

JAPONIJOS vyšnių medžiai pirmą kartą buvo pasodinti Washington 1907 metais. Tiesa, tik 80 vienetų Prezidento William Howard Tafto žmona įsakė jas atvežti iš Japonijos ir liepė pasodinti išilgai Potomac upės. Vėliau, 1911 metais dar 3,000 medžių buvo gauta iš Japonijos. Jos buvo taip susodintos grupėmis, kad pagal japonų kalbą įeity "welcome".

PRIEŠ ŠIMTĄ METŲ dolerių perkama galia buvo nuo 8 iki 20 kartų brangesnė, kaip dabar. Ir žinoma priklausė ką norėjai pirkti. 1869 m. mėsos sveras kainavo 7 centai, sviesto -- 16 centų, miltų -- 3 centai. Gerai apsirengusi moteris pirkdavo savo pirštines už 35 centus. Už elegantiškus batukus reikėjo mokėti 55 centus.

N.B.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE
APLANKYKITE
PARAMA
MIDWEST MAISTO ir LIKERIŲ
KRAUTUVĖ
2515 West 69 St. Marquette Parke
Telef. RE 7-1731

SAV. J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA
čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. ASBACH URALT 5th. 4.79
2. MARTEL 3 star Cognac 5th. 5.39
3. WHITE HORSE
SCOTCH WHISKY 5th. 4.98
4. MARTINI or
MANHATTAN KVORTA ... 5th. 2.98
5. CANADIAN WHISKY
8 metų senumo 5th. 3.98
6. DUJARDIN GERMAN
BRANDY 5th. 5.29
7. LONDON DRY GIN
80 proof KVORTA 5th. 3.59
8. KRON-BRANNVIN
AQUAVIT 5th. 3.98
9. IMPORT. PRANC. LIKERIAI 5th. 2.98
10. KIJAFA vynas 5th. 1.75
11. BORDEAUX pranc. vynai ... 5th. .98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

Geriausai sveikinimai ir linkėjimai
visiems lietuviams

OMER W. SCHROEDER

GENERAL INSURANCE OF ALL TYPES

1105 CHESTER AVE.

PR 1-6000

SPORTAS

Chicagiečiai juda, kruta

Rašančiajam prisimena prieš kelis metus Dirvos puslapiuose atspausdintas sportinių pirmenybių aprašymas. Tame aprašyme, be kitko, išsamiau buvo paliesti ir Chicago lietuviai sportininkai. Paliesti buvo neigiamai prasme. Sunku šiandien viską žodis į žodį beprisiminti. Bet kiek prisimenu, Chicago buvo beveik pavadinta lietuviškojo sporto kapinynu. Mat, tose pirmenybėse chicagiečiai buvo menkai atstovaujami, ir jų užimta vieta buvo pernelyg kukli, jokios pagarbos neverta.

Taip, tais metais Chicagoje sportinis lygis buvo kritęs. Čia veikė tik Neris ir šiek tiek reikiškesi futbolininkai. Veikimui truko didesnio užsidegimo, jautėsi pakrikimas. Tačiau metai bėgo ir veikimo vaizdas keitėsi.

Žvilgtelėjus, kokia gi dabartinė Chicago sportininkų padėtis. Dabar čia veikia šeši klubai, savyje sutelkę kelis šimtus narių. Veikimas neapmiręs ir žiemos metu.

Štai Aro krepšininkai rungtyniauja AAU ir Marquette parko "senior" lygoje, Cicero "junior" lygoje, o mergaitės tinklininkės varžosi AAU ir Gage parko lygoje.

ASK Lituania savuosius krepšininkus yra registravusi Marquette ir Gage parkų "senior" ir Gage parko "intermediat" lygoje. Jų mergaitės tinklininkės dalyvauja Gage parko tinklinio pirmenybėse. LFK Lituania futbolininkai kas sekmadienį rungtyniauja salėje, kurių rungtynės sutraukia daugiau 2500 žiūrovų.

O kur dar Neris klubas? Neris krepšininkai šiemet reikiškiai Gage parko "senior" ir "intermediat" lygoje. Neris tinklininkės skina laurus Gage parko tinklinio lygoje ir AAU rengiamuose turnyruose.

Kiek mažiau kruta Jūros sportininkai. Jų vienintelė krepšinio komanda varžosi Foster parko "senior" lygoje. Tačiau nesnaudžia jų plaukikai, kurie žiemos metu treniruoja bei dalyvauja varžybose. Jie visi jūrų skautai. Jūros skautams priklauso ir pats klubas.

Mažiau girdėti Tauro klubas. Neseniai jie rengė linksmavakarį. Tikriausiai pasilinksminę kibos į darbą ir vėl futbolu reprezentuos lietuvių vardą.

Kaip matote, chicagiečiai sportininkai juda, kruta ir šiandien jų veikimą lyginti su kapinynu, būtų jau nebetikslu. Šešių klubų veikla plati, šakota. Veiklos derinimui yra įsteigtas klubų atstovų komitetas. Jo pagrindinė užduotis rūpintis bendraisiais reikalais. Netolimoje ateityje komiteto laukia dideli

darbai. Chicagoje teks praveisti dvi apygardines pirmenybes ir kiek vėliau XII-jų Š. Amerikos lietuvių krepšinio varžybas. Šiems užsimojimams įgyvendinti komitetas tikisi kitų organizacijų ir plačios lietuviškosios visuomenės talkos.

ptr. p.

Trumpai

Po penkių rungtynių salės futbolo pirmenybėse, Chicago Lituania turi keturis taškus ir iš aštuonių komandų užima 5-tą vietą. Paskutinėse rungtynėse mūsiškiai 2:1 nusileido pirmajam Eagles komandai. Lituania įvertį pasiekė paskutinėse rungtynių minutėje. Teks susitikti su Green Whites ir Slovaks. Šį sekmadienį Lituania -- Green Whites rungtynės bus 4.25 val. p.p.

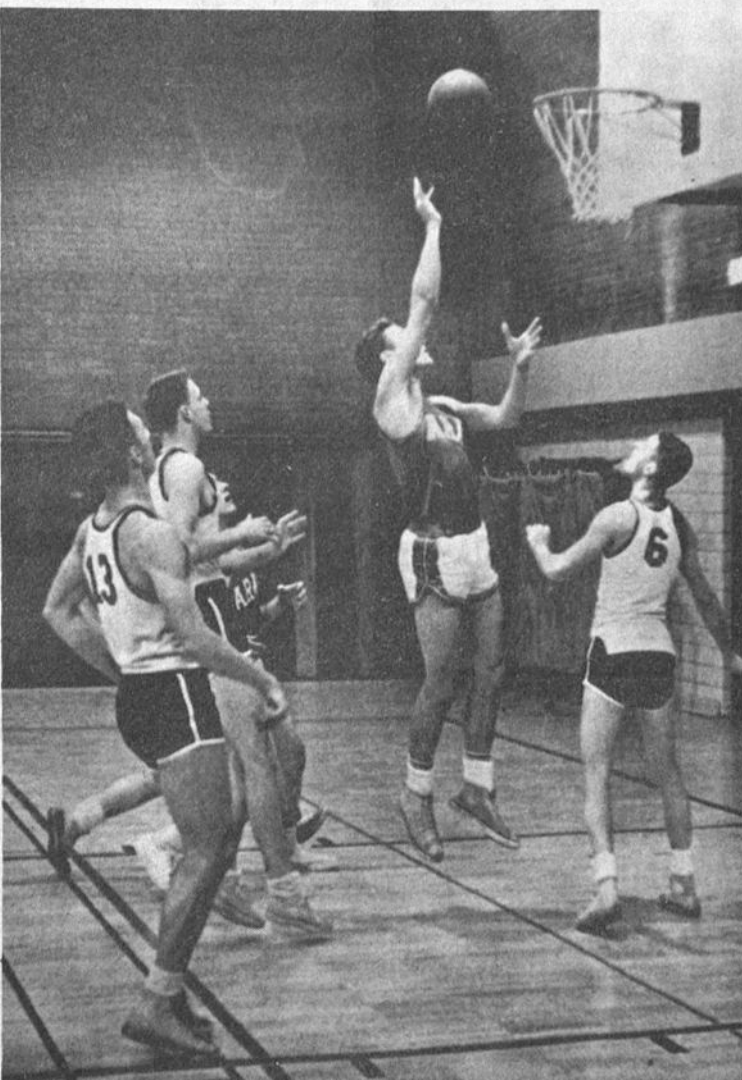
Vidurinių Vakarų sporto apygardos prieauglio klasių krepšinio, tinklinio ir stalo teniso pirmenybės įvyks vasario 24 - 25 d. Chicagoje. Ta proga, vasario 24 d., šeštadienį, Jaunimo Centre rengiamas sportuojančio jaunimo pasilinksminimas. Ta pat dieną ir LFK Lituania rengia žiemos sezono uždarymo pobūdį.

Vidurinių Vakarų sporto apygardos komiteto būstinė perkelta į Chicago. Komiteto sudėtis: Z. Žiupsnys -- pirmininkas, J. Degutis -- sekretorius, Z. Degutis -- išdėstas, Adresas: Z. Žiupsnys, 5926 S. Artesian, Chicago 29, Ill. Telef. PR 6-6412.

V. V. sporto apygardos vadovybė informuoja, kad bus griežtai laikomasi veikiančių nuostatų ir perspėja visus klubus ir pavienius sportininkus, kad Chicagoje įvyksiančiose pirmenybėse numatę dalyvauti sportininkai turi nustatyti laiką užsiregistruoti. Jokie pavėlavimai nebus toleruojami.

Iš Omahos, Nebr. pranešama, kad tenyškščio Lituania klubo stalo teniso žaidikai gausiai numato dalyvauti Chicagoje įvyksiančiose apygardinėse stalo teniso pirmenybėse. Tolimos Omahos lietuviai sportininkai Chicagoje laukiami ir linkima jiems sėkmės.

GERIAUSIA DOVANA
YRA R. SPALIO --
"ALMA MATER"

Akimirka iš Aras-Lewis College krepšinio rungtynių Marquette parko lygoje. Kamuoletį meta A. Nausėda.

J. Grigaičio nuotrauka

Nuosavi namai yra visų Detroito lietuvių

bendras reikalas

Nėra abejonės, jog kiekvienas sutiks, kad Detroito lietuvių kolonijai savi namai yra visų gyvenimo reikalas. Be savų namų visas mūsų kultūrinis ir visuomeninis veikimas vyksta pagrindiniuose -- sklepuose, o dauguma parengimų -- ietimis sukurvintų bulių paveikslais išdabintoje salėje. Mūsų jaunimas (ateitininkai, skautai, sportininkai, studentai, mergaičių choras, šokėjų grupė, mėgėjų teatrai ir k.) neturi kur susirinkti, pažaisi, pasportuoti, padainuoti, parepetuoti...

Daug projektų ir bandymų daroma, o daugiausia kalbų dėl nuosavų namų prikaltėta, tačiau namai, kaip Krilovo pasakėčios vežimas, gubės, vėžio ir lydzio traukiamas, vietoje stovėjo. Pagaliau namų pirkimo iniciatyvos ėmėsi Dariaus ir Girėno klubo vyrai. Jie surado visapusiškai mūsų kultūriniam reikalams tinkamą namą, išsiterėjo prieinamą kainą ir pradėjo pinigų rinkimo vajų. Visuomenė jų pastangoms pritarė, per trumpą laiką namų fondui sumedama 18000 dol. Jau atrodo, kad Detroito lietuviai turės nuosavus namus. Bet štai netikėtas smūgis: negaunamas barui leidyti leidimas. O be baro neįmanoma išlaikyti namų. Ir vėl namų pirkimo viltys pakibo ore. Nutilo ir Dariaus -- Girėno klubo vyrai. Tik žmonių kalbos ir įvairūs nepagrįsti gandai pradėjo kursuoti iš lūpų į lūpas.

Bet Dariaus ir Girėno klubo vyrai rankų neneuleido. Jie tyliai dairėsi ir ieškojo kelių, kaip šia kliūtį nugalėti. Ir štai jiems pasisekė surasti labai energingą ir įtakingą lenkų tautybės advokatą Norvert J. Podgorskį, kuris apsiėmė išgauti barui leidimą ir sutvarkyti visus namų pirkimo reikalus. Advokatas Podgorskis greit ėmėsi žygių, pats vykdamas su Dariaus -- Girėno klubo delegacija likerių kontrolės komisijon ir žodinė sutikimą barui laikyti jau gavo.

Kadangi pagal naujus Michigan valst. įstatymus, ta pati organizacija negali būti namų ir baro savininku, tai š. m. sausio mėn. 7 d. Dariaus ir Girėno klubo valdyba perkamų namų patalpose sušaukė pinigų skolinusių susirinkimą ir pasiūlė namams pirkti ir jiems valdyti įsteigti naują organizaciją. Tokia organizacija, pavadinta Detroito Lietuvių Namų Draugija, tą pačią dieną įsteigta ir vadovaujami organai (Direktorių Taryba ir Revizijos Komisija) išrinkti.

Paskolinusieji D. L. N. Draugijai 100 dol. skaitysis draugijos nariai ir pilnateisiai namų valdytojai, o Dariaus ir Girėno klubas bus baro patalpos nuomininkas, kuris pagal sutartį mokės draugijai nuomą ir baro pilną aukos namų reikalams. Dabar Detroito Lietuvių Namų Draugijos Taryba rūpinasi skubiu korporavimu ir namų pirkimo paskolos akcija, o Dariaus ir Girėno klubas -- baro leidimo reikalais. Surinktieji namams pirkti pinigai (18000 dol) pereina Detroito Lietuvių Namų Draugijos sąskaiton.

Pradedant ką nors daryti, atsiranda ir trukdytojai: vieni sako, kad tie namai toli nuo šv. Antano parap. bažnyčios, kiti -- kad toli nuo Dievo Apvaizdos bažnyčios, o dar kiti, kad tai prastas rajonas. Jei visų pasakų klausysime, tai namų niekada nenupirksime.

Realiai galvojant, perkamų namų patalpose mūsų reikalams yra pilnai pakankamos ir labai patogios (keturi namai nuo Michigan Ave.) susisiekimo vietoje. Geriau turėti nuosavus namus ir prastesniame rajone, negu jokių geriausiame. Namai turi 500 vietų parengimams salę, tokio pat dydžio sporto salę, dvi mažesnes sales, didelę virtuvę, sargui butą ir barui patalpą, kuris nuo salių bus visiškai izoliuotas. Ir visa tai tik už 46000 dol. Juk tokia kaina mokama už paprastą baro leidimą. O dabar įsigyjame nuosavą pastogę, kur suklestės mūsų kultūrinis veikimas, ir barą, iš kurio ši pastogė išsilaikys.

Ar negirdėjome ir negirdime priekaištų dėl Dainavos stovyklos? Tačiau turime pripažinti, kad toji stovykla yra, tartum, Sacharos dykumos oazė, kur ne tik Detroito bet ir kitų kolonijų

ištroškęs lietuvių jaunimas savo sielas gaivina. Dejuojame, kad mūsų jaunimas nustausta, o ne ieškome priemonių tai nelaimėi sustabdyti. Lietuvių Namai ir bus viena iš svarbiausių priemonių

tė bus švenčiama gegužės 19 d. šventės programą išpildys Neo Lithuania Clevelando skyrius su savo orkestru. Taip pat laukiama svečių iš Chicagos, Toronto ir kitų vietovių.

Minėjimo vieta ir laikas bus praneštas vėliau.

Automatizacija...

savai kalbai ir kultūrai išlaikyti bei puoselėti, o tai turėtų rūpėti kiekvienam lietuviui.

35 asmenys turi Detroito Lietuvių Namų Tarybos įgaliojimus priimti namams pirkti paskolas ir išduoti laikinus pakvitavimus, pagal skolinio susirinkimo nutarimą, bus išduoti reguliari kvitai, paskolų raštai ar akcijos (šėrai). Pinigų paskolų rinkėjai patys jau po 100 ir daugiau dolerių namams pirkti yra paskolinę ir, nesigalėdami poilsio valandų, beldžiasi į savo tautiečių širdis, prašydami paskolinti šimtinę, dėl kurios nė vienas neturtingesnis neliks. Būtų idealu, jei tuos namus nupirkumė už grynus pinigus ir nereikėtų buvusiems savininkams mokėti procentų.

Visos organizacijos, išskiriant tarnaujančias mūsų bendram priešiui, namų patalpomis repeticioms, susirinkimams, sporto treniruotėms, posėdžiams naudosis nemokamai.

Tad į talką patys sau, nes perkamieji namai bus visų lietuvių namai!

Norintieji suteikti namams paskolą ir žymiai palengvinti mums darbą, prašome skambinti Detroito Lietuvių Namų D-jos Tarybos pirmininkui K. Jurgučiui WE 4 - 5224 ar finansų sekretoriui A. Petrauskui TA 6-5360. Jie tuoj atsių įgaliojimą asmenį paskolą paimiti.

Tvirtai tikime, kad lietuviškoji visuomenė nuosavų namų įsigijimo reikšmę ir reikalą pilnai supras ir mūsų pastangas visu nuosirdumu parems.

Detroito Lietuvių Namų Draugijos Taryba

Tautinės Sąjungos skyriaus metinis susirinkimas

Vasario 17 d., J. Gaižučių namuose -- 519 W. Grixdale, šaukiamas Tautinės S-gos Detroito skyriaus narių susirinkimas. Susirinkimo pradžia 6:30 val. vak.

Po susirinkimo, kartu su Tautinės Santarvės nariais ir jų šeimomis, bendra vakarienė, kurios metu bus paminėta Vasario 16 šventė.

Laukiama svečių iš New Yorko ir kitur.

W. Banaitis lankys Detroitą Kovo 17 d., drauge su J. M. Bachunais ir V. Adomkevičium, Detroitą lankys W. Banaitis.

W. Banaitis žada padaryti įdomų pranešimą apie padėtį dabartinėje Lietuvoje. Detroito visuomenė nekanktriai laukia visų šių brangių svečių.

Smulkesnės informacijos bus vėliau paskelbtos. J. G.

Korp. Neo Lithuania metinė šventė

Korp. Neo Lithuania Detroito skyriaus metinė šven-

nų balių su labai įdomia humoristine programa ir kitomis įvairenybėmis.

Įvyksta vasario 25 d. 6 val. vakare šv. Pranciškaus lietuvių parapijos salėje, Harbor, Indiana.

Veiks turtingas lietuviškų valgių bufetas ir kiti patogumai. Maloniai kviečiame visus atsilankyti į rengiamą blynų balių, kur turėsite progos pasivaizdinti skaniais lietuviškais valgiais, prie geros muzikos smagiai praleisite laiką.

Tėvų komitetas pageidauja stalius - vietas užsisakyti iš anksto, kad žinotų kokiam dalyvių skaičiui paruošti užkandžius.

Į Užgavėnių blynų balių stalius - vietas prašome užsisakyti pas tėvų komiteto pirmininką Kazimierą Pocių arba kitus komiteto narius.

Ižanga tik 1,50 dol.

Pakenė.

BALFUI AUKOJO

1961 metais Balfui aukoję Jonas Klimas - \$75,00; kun. P. Celiešius ir K. Čiurinskas -- po \$20,00; Jon. Mikelidnas -- \$12,00; P. Nenortai, A. Špokas, J. Zauka -- po \$10,00; S. P. Karveliai -- \$7,50; J. Petkūnas -- \$7,00; Dr. J. Paukštelis -- \$6,00; B. Ginčauskas -- \$5,50; B. Andrijauskas, kun. I. C. Vichuras, P. Bingelis, A. Rimkus, V. Mažeiva, D. M. Mikelidnai, Pacevičienė, A. Smilgius, Kr. Kazragytė, St. Laureckas, V. Vailionis, K. Pocius, Z. H. Moliejai, Birutė Červen, St. Kiršinas, A. Urbaitis, Z. Stankevičius -- po \$5,00; A. Ruibys, T. Meškauskas, V. Nulevičius -- po \$4,00; Makiejai, A. Čiakas, Juodakis, Aukštuoliai -- \$3,00; L. Rumša, J. Guščius, A. Markevičius, M. Vilutienė, Černiuvienė, Barmienė, Lauraitienė, Liškūnienė, Vaitkevičius, Alb. Vinick, B. Holuša, Z. Girdžiūnienė, S. Vaišvila, C. Žaromskis, V. Petrauskas, S. Stulpinas, O. Juodakienė, P. Mičiulis, Iz. Valančius, Kaltūnai, Gudauskas, Jon. Steikūnas -- po \$2,00; Jurgutienė, Pukinskas, K. Valeika, L. Kasperas, Danutė A., E. Vilikas, M. Adomaitis, L. Juškių, D. Domarkienė, Kung. I. Urbonas, Kung. Kazėnas, Marčišauskas, Jusevičius, A. Skudra, A. Moliejus -- po \$1,00.

Nuoširdus ačiū!

BALFo 95 skyr. valdyba.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

E. CHICAGO

VASARIO 16 MINĖJIMAS

ALTO skyrius ruošia Vasario 16 minėjimą, kuris įvyksta vasario 18 d. 10:30 val. ryto šv. Pranciškaus lietuvių parapijos bažnyčioje bus atlaikytos iškilmingos pamaldos už krikščius kovoję dėl Lietuvos laisvės.

6 val. vakare lietuvių parapijos salėje iškilmingas aktas, paskaita ir meninė programa, kurią išpildys vietos meno mėgėjų pajėgos ir pradžios mokyklos mokiniai.

Maloniai kviečiame visus apylinkes lietuvių gausiai dalyvauti Vasario 16 minėjime.

UŽGAVĖNIŲ BLYNŲ BALIUS

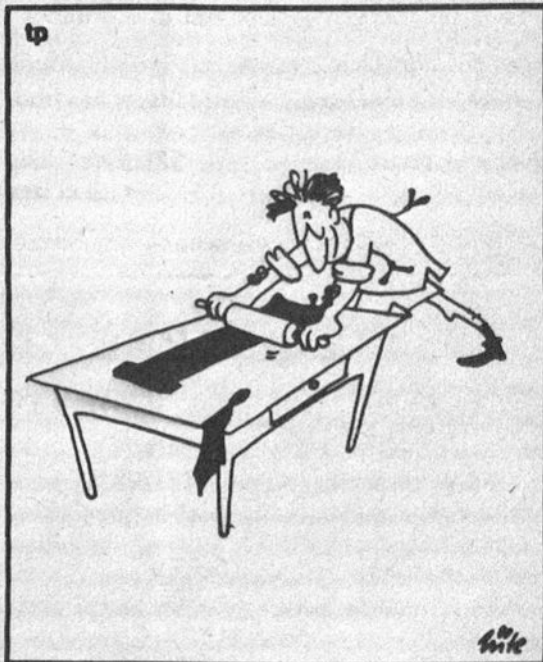
Lituanistinės mokyklos tėvų komitetas rengia Užgavėnių bly-

VISAIS
APDRAUDOS
REIKALAIS,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

PAULINA
MOZURAITIS-BENNETT
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

Be žodžių...

CLEVELANDE ir apylinkėse

• **Ohio gubernatorius De Salle**, kaip mums laikraštį baigiant tvarkyti pranešė adv. J. Smetona, atvyks į Vasario 16 minėjimą ir pasveikins lietuvius. Tai dar vienas aukštas svečias. Reikia tik, kad pačių lietuvių minėjime būtų gausu ir padarytume prideramą įspūdį.

• **ALT Clevelando skyriaus valdyba** maloniai kviečia visus Clevelando ir apylinkių lietuvius atlikti savo tautinę pareigą, labai skaitlingai dalyvaujant Vasario 16-tos minėjime. Būtu tikrai gražu, kad visi rastume laiko ir galimybių bent vieną dieną metuose susirinkti ir kartu pagyventi mūsų tėvynės ilgesio jausmą, kartu paliūdėti skaudžiu mūsų tautos likimu, atnaujinti pasiryžimą kovai už mūsų krašto laisvę.

Ta pačia proga Čiurlionio ansamblis skambiųjų mūsų liaudies dainų garsais nuves mus į tą mylimą šalį ir primins mums gražiasias laisvės dienas.

Po minėjimo ir koncerto neskubėkite grįžti į namus, bet pasilikite valandėlei, kad visi kartu galėtume pavalgyti bendrą vakarienę, laisvai pasidalinti mintimis bei įspūdziais, pabendrauti su mūsų kvietisiais svečiais.

Tad turime viltį matyti minėjimo metu pilną didžiąją salę ir vakarienės metu dar pilnesnę mažąją salę Naujojo lietuvių parapijos. Valdyba

• **Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus rengiama Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo diena** perkelta į sekmadienį, vasario 18 d. Pradžią 4 val. po pietų, Nasvyčių rezidencijoje, 10823 Magnolia Dr. ALTS skyriaus valdyba susitarė šį minėjimą rengti bendrai su Korp. Neo Lithuania. Bus paruošta įdomi programa, o po programos vaisės.

Rengėjai kviečia savo artimuosius, kad ir ne narius, dalyvauti šioje tradicinėje Clevelando tautininkų šventėje.

• **Dr. P. Stungys** paskutinę valstybinių egzaminų sesiją, vykusiojoje Columbus, išlaikė nustatytus egzaminus ir gavo praktikos teises. Dr. P. Stungys medicinos mokslus yra baigęs Lietuvoje, Vytauto Didžiojo universitete.

• **L. A. Lenkaitis**, vyresniosios lietuvių ateivių kartos jau čia gimęs sūnus, Strongvilles mokyklų superintendantas, nuo gegužės 1 d. persikelia į Youngstowną, kur bus to didelio miesto mokyklų superintendente pavaduotoju. Jo mėtinė alga \$13,500 ir priedai.

• **Neringos tunto sueiga** įvyko vasario 5 d., 3 val. po pietų Čiurlioniečių namuose. Naujoji vadovybė sten-gėsi arčiau susipažinti su

visomis skautėmis, drauge atlikti eilę darbų ir aptarti tolimesnius skautiškos veiklos uždavinius. Sueiga buvo skaitlinga ir praėjo pakilioje darbingoje nuotaikoje.

Tuntininkė ps. A. Balašaitienė paskelbė pavyzdingos skautės konkursą, kuris tęsis visus 1962 metus. Konkurso tikslas yra pakelti skautavimo lygį ir paskatinti seses nuosirdžiam ir aktyviam darbui.

Židiničių seniūnė Giedrė Kijauskienė jaunėnias išskaitė užėmę skautiškais žaidimais, dainomis ir rikiuotės mokymu. Speciali egzaminų komisija, sudaryta iš tuntininkės A. Balašaitienės, valtininkės L. Brizgienės ir seniūnės G. Kijauskienės egzaminavo draugininkių paruoštas ir pristatytas skaites — kandidates. Dalia Nasvytytė, Jūratė Petraitytė ir Dalia Zylytė išlaikė trečią patyrimo laipsnį ir joms leista duoti skautės įžodį artimiausioje iškilmingoje sueigoje.

Visos draugovės intensyviai ruošiasi tradicinei Kaziuko mugei, kuri įvyks kovo 11 dieną Lietuvių salės patalpose.

Vyr. skaučių draugovė, vadovaujama energingos ps. Nijolės Garlaitės, sueigos metu dirbo įvairius rankų darbus, kurie skiriami pardavimui mugės metu.

Sueigai baigiantis buvo kuklios vaisės, kurias sunėšė pačios sesės, savo mamųčių padedamos. O Jokubaitienė į sueigą atsiuntė didžiulį tortą.

Skautės ir vadovės išsiskirstė į namus, skautiškai paspaudžiusius rankas, sustiprinusias tarpusavy skautiškus ryšius. A. B.

• **Vasario 16 Gimnazijai** rėmėjų būrelio Nr. 80 nariai aukėjo: po 12 dol. — J. Baranauskas, V. Biliūnas, Pr. Blumentalienė, O. Čepukaitienė, V. Čepukaitis, A. Dailidė, S. Grybauskas, J. Ignatavičius, P. Mainelis, A. Mikoliūnas, V. Morkūnas, S. Pladys, V. Senkus, J. Sirutis, V. Skirpstas, J. Sniečkus, A. Spirikaitis, K. Tallat-Kelpša ir J. Žemaitis; 9 dol.: I. Statkevičius; po dol.: V. Barionis ir G. Rydelis; 2 dol.: G. Žebertavičius ir po 1 dol. K. Morkūnas ir J. Žagarskas.

Pinigai persiūsti gimnazijai. Visiems aukojusiems nuosirdus ačiū.

A. Mikoliūnas

• **Vienam vyrui reikalingas** geras kambarys, su atskiru įėjimu. Pranešti: EN 1-4320.

BOSTON

Nauja ramovėnų valdyba

Lietuvių veteranų s-gos Bostono skyrius vasario 3 d. visuotiniame metiniame susirinkime išsirinko naują valdybą, kur pasiskirstė pareigomis: A. Stapulionis — pirmininkas, P. Martinkus — sekretorius ir K. Dusevičius — išdininkas. Dele-gatu į visuotinį suvažiavimą, įvyksiantį gegužės mėn. Chicagoje, išrinktas S. Grižė-Jurgelevičius.

Susirinkimas vienbalsiai išreiškė padėką senajai skyriaus valdybai už jos nuveiktus darbus. Bet ypatingai dėkoja Lietuvos kariuomenės šventės paminėjimo programą išpildžiusiems Dr. V. Čepui už paskaitą, J. Jašinskui už deklamacijas, B. Povilavičiui, J. Gaideliui ir I. Vasyliūnui su jo kape-la už atliktą meninę dalį, o mieliems tautiečiams už didelį dėmesį ir gausias aukas, sudėtas minėjimo metu Liet. karo invalidams šelp-ti. G.

Lietuvių Tautinio Mėnų Čiurlionio Ansamblis su dirigentu Alfonsu Mikulskiu.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATGAVIMO

44 METŲ
SUKAKTIES
MINĖJIMAS

rengiamas
vasario 11 d.
sekmadienį

Jungtinių Amerikos Valstybių senatorius Stephan M. Young.

Lietuvos atstovas JAV -- Washingtone ministras Juozas Kajeckas.

PAMALDOS:

10 val. šv. Mišios Panelės šv. Nesiliaujančios Pagalbos lietuvių parapijos bažnyčioje. Pamaldų metu giedos Čiurlionio Ansamblis, dirig. muz. Alfons Mikulskis.

10:30 val. šv. Mišios šv. Jurgio lietuvių parapijos bažnyčioje. Pamaldų metu giedos bažnytinis choras vad. muz. Prano Ambrazo.

IŠKILMINGAS MINĖJIMAS 4 val. po pietų Panelės šv. Nesiliaujančios Pagalbos lietuvių parapijos naujoje salėje — 18022 Neff Road.

Pagrindines kalbas pasakys Lietuvos Atstovas Amerikoje — Washingtone — ministras JUOZAS KAJECKAS ir Jungtinių Amerikos Valstybių senatorius STEPHAN M. YOUNG.

Meninę dalį išpildys ČIURLIONIO ANSAMBLIS, vadovaujamas Alfons Mikulskio.

Organizacijos su vėliavomis dalyvauja pamaldose ir iškilmingame minėjime.

VISI DALYVAUKIME PAMALDOSE IR IŠKILMINGAM MINĖJIME!

Rengia Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyrius.

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

UTILITY BILL PAYMENTS
MONEY ORDER CHECKS,
TRAVELERS CHEQUES

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licencijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345
13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

Not my McDonald's hamburger

Youngsters love 'em, and you will too. You'll be surprised at just how good a 15¢ Hamburger can taste. McDonald's Hamburgers are made of 100% pure beef, government inspected, and ground fresh daily. They're served piping hot and delicious on a toasted bun. Come in today, you'll get fast service, plenty of parking space, no tipping, no car hops, plus the tastiest food in town at extra thrifty prices.

the drive-in with the arches

McDONALD'S AMAZING MENU

Pure Beef Hamburger15c
Tempting Cheeseburger19c
Triple-Thick Shakes20c
Golden French Fries10c
Thirst-Quenching Coke10c
Delightful Root Beer10c
Steaming Hot Coffee10c
Full-Flavor Orange Drink10c
Refreshing Cold Milk12c
Hot Chocolate12c

McDonald's

the drive-in with the arches

169th and LAKE SHORE BLVD.

6225 MAYFIELD ROAD EAST OF LANDER, MAYFIELD HEIGHTS

KAS IR KUR?

• **Neo Lithuania Korporacijos** Chicago's skyriaus iškilminga sueiga įvyksta vasario mėn. 11 d., sekmadienį, 3 val. p. p., Balio Pakšto salėje — 38 ir California. Į iškilmingą sueigą kviečiami filisteriai, senjorai ir junjorai Vasario 16-tai paminėti.

• **Vasario 16-sios proga Lietuvos Nepriklausomybės Talkos Chicago Komitetas** rengia LNT-LNF bičiulių suėjimą, įvyksiantį 1962 m. vasario 10 d., 19:30 val., Pakšto salėje, 2801 W. 38 St. Maloniai kviečiame visus parengime dalyvauti.

Lietuvos valstybinei šventei minėti skirta proga žodį tars Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas Vytautas Abraitis ir įvyks trumpa meninė programa. Programoje dalyvauja Eglė Vilutienė ir Kelečius. Po to seks bičiuliškas pobūvis. Staliukus galima rezervuoti telefonu: PR 6-8948 ar CL 4-1938. Įėjimas ir vakarienė — \$3.50.

• **Lietuvos Laisvės Kovų Invalidų Draugija** nuoširdžiausiai dėkoja už aukas visiems geraširdžiams aukotojams, aukų rinkėjams ir organizacijoms: Liet. Veteranų S-gos Ramovė Clevelando skyriui — \$336.40, Liet. Veteranų S-gos Ramovė New Jersey skyriui — \$119.00, Kunigaikštienės Birutės Karių šeimų Moterų D-jos Chicago skyriui — \$50.00 ir Liet. Veteranų S-gos Ramovė Chicago skyriui — \$57.00.

• **Dr. H. Montvilienė** sausio 29 d. New Yorko Barbizon-Plaza viešbučio patalpose, Amerikos Moterų Inžinierių Draugijos pakviesta, skaitė paskaitą "The Application of Mathematical Programming in Engineering Problems". Dr. H. Montvilienė jau kelintą kartą yra kviečiama tos draugijos seminaruose skaityti paskaitas iš pritaikomos matematikos.

• **Dail. L. Vilimas**, Cincinnati, Ohio, paaukojo Čiurlionio galerijai didelį paveikslą — "Rūpintojėlis". Č. g. direkcija nuoširdžiai dėkoja aukotojui už vertingą meno kūrinių, skirtą nepriklausomai Lietuvai.

• **Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas** Racine, Wis. įvyks vasario mėn. 18 d. Ruošia vietos Alto skyrius. Minėjime dalyvaus prel. M. Krupavičius ir solistai Birutė Kemežaitė ir Valentas Liorentas.

• **Jolandos ir Alfonso Kerių naujuose namuose**, Chicagoje, sausio 14 dieną buvo pakrikštyta jų antroji dukrelė — Svajonė-Remigija. Krikšto tėvais buvo Jolandos pusseserė Rasa Pakštienė-Jonynaitė ir Alfonso

VOKIETIJOS LIETUVIAI

Lietuvių Studentų Sąjunga Ryztasi gyvesnei veiklai

1961 m. pabaigoje, korespondenciniu būdu, įvyko Vokietijos Lietuvių Studentų Sąjungos centro organų rinkimai. Į centro valdybą buvo išrinkti ir pareigomis taip pasiskirstė: Teisutis Povila vičius-Vykintas — pirmininkas, Ona Hermanaitė — sekretorė ir Vincas Bartusevičius — išdininkas. Centro valdybos adresas: 13b) Muenchen 13, Franz-Josephstr. 40/o. W. Germany.

Į revizijos komisiją išrinkti: Vingaudas Damijonaitis, Greta Jasevičiūtė ir Regina Sakalauskaitė. Į garbės teismą: Dr. Vincas Šmulskštys ir Jonas Medušauskas.

Naujoji centro valdyba išleido rotatarinį biuletinį, kuriame kviečia visus lietuvių studentus Vokietijoje į gyvesnę veiklą. Ruošiamasi aktyviai dalyvauti studijų savaitėje, kuri įvyks Vokietijoje šią vasarą ir Europos jaunimo suvažiavime, kuris įvyks Anglijoje, Londone, Lietuvių Sodyboje.

Įsisteigė literatūros būrelis 1961 m. gruodžio mėn. mūsų gimnazijoje įsisteigė literatūros būrelis. Iniciatyvos ėmėsi 8-os klasės moksleiviai. Šio būrelio tikslas yra: plačiau susipažinti ir supažindinti moksleivius su lietuvių rašytojais ir skatinti daugiau skaityti lietuviškų knygų.

Būrelio vadovai: pirmininkas — Richardas Baliulis, pavaduotoja — Žibutė Vykintaitė ir sekretorius — išdininkas Oskaras Kušneraitis.

Būrelio globėjų Mokytojų taryba, būrelio narių paprašyta, paskyrė Stp. Vykintą. Būrelis paminėjo ir pagerbė a. a. Juozą Tysliavą. Apie velionį ir jo kūrybą referatą skaitė Ž. Vykintaitė. **O. Kušneraitis**

brolis Albertas Kerelis. Krikštynose dalyvavo apie 60 giminių ir draugų.

• **Rožė Rinkevičienė**, iš Chicago, Dirvai paremti atsiuntė \$5.00 auką.

• **VI. Baltrušaitis**, iš Brooklyn, mokėdamas už Dirvą atsiuntė \$5.00 auką.

Pittsburgh

ALT metinis susirinkimas

ALT skyrius turėjo savo metinį susirinkimą sausio 28 d. Lietuvių Piličių Salėje. Susirinkime dalyvavo 22 delegatai iš įvairių liet. organizacijų bei klubų. Susirinkimui vadovavo pirmininkas Vytautas Jucevičius, o sekretoriavo Aleksas Krapas. Buvo aptarta ALT rei-

Chicagoje vasario 3 - 4 d. Scenos Darbuotojų Sąjungos Chicago's skyriaus pastangomis buvo suvaidinta S. Čiurlionienės 4 veiksmų pasaka "Dvylika brolių juodvarniais ląksčiusių". Vaidinimas susilaukė didelio pasisekimo ir ketinama dar pakartoti. Nuotraukoje artistai su vadovais ir dekoratoriumi. Prieky matyti: Č. Rukuiža, J. Ilčiukas, L. Braždienė, muz. Bertulis, Z. Visockienė, dail. V. Petra-vičius ir kt.

V. Noreikos nuotrauka

VINCĖS JONUŠKAITĖS DARBAI KAIP DEIMANTAI ŽIBA

Mažai naujųjų ateivių tarpe bus tokių, kurie nebūtų lanke Kauno operos ir ten nebūtų girdėję ir matę Vincės Jonuškaitės.

Vincė Jonuškaitė-Leskaitienė

tės operoje. Ne vienas atsimena iš tų laikų jos sukurtus ryškesnius vaidmenis: Karmen, Amneris, Polina, Marina ir eilę kitų, nes turėjo savo balsui paruošusi net 47 vaidmenis. Jos plačios apimties balsas ir temperamentas davė galimybę tiek vaidmenų sukurti. Operoje ji veikė nuo 1925 m. rudens iki 1944 m. pasitraukimo Vokietijon.

Turėdama tokių platų patyrimą drąsiai rodėsi Europos didmiesčių scenose: Paryžiuje --Grand Opera ir Opera Comique, Prachos -- Narodni divadlo, Buenos Aires -- Colon teatre, Rygos ir Talino tautinių operų scenose. Visur buvo šilta sutinkama klausytojų ir spaudos.

Kaipio solistė plačiai pasireiškė soliniuose savo koncertuose, išskeldama viešumon savųjų kompozitorių kūrinius ir jų

harmonizuotas liaudies melodijas. Nuo mažens iš motinos išmokusi gausybę dainų ir jų savybių autentiško perdavimo, jas dainuodama scenoje klausytojus stebindavo, parodydama jų grožį. Šioje srityje ji buvo suradusi savąjį kelią ir juo plačiai žygiavo skersai -- išilgai po visą Lietuvą. Turėjusi daugybę savo koncertų Europos didmiesčiuose plačiai įtraukdavo ir savųjų kompozitorių veikalus bei liaudies dainas: Vienoje, Berlyne, Londone, Romoje, Oslo, Kopenhagoje, Taline, Petrapily, Maskvoje, Stockholme net grynai lietuviškos muzikos programą surengė. Taip pat Montevideo, Sao Paulo ir kt. Tai buvo labai vertingos ir garbingos muzikinės kelionės Vakaruose, kur greta jos vardo, beveik visur buvo minimas ir Lietuvos vardas.

Atvykusi į JAV taip pat nenuleido rankų. Įsijungusi į Moterų Klubą veikla, trusia pagal išgales labdaros, kultūriname ir muzikiniame gyvenime, įdainavo lietuviškų dainų plokštelių albumą.

Sukaktuvinėkė yra gimusi 1902 m. sausio 22 d. Subačiuje, Panevėžio ap. Jos nuveikti darbai visų vertinami ir gerbiami.

J. ŽILEVIČIUS

ALT Sąjungos Elizabetho sk. minės dešimtmetį

Dalyvaus Taut. S-gos pirm. Vyt. Abraitis

ALT S-gos Elizabetho skyrius ruošiasi įspūdingai paminėti pirmąjį savo veiklos dešimtmetį. Tam tikslui sudaryta komisija — Ignas

Ožalas, Jonas Švedas ir Kazys Ožalas — kartu su skyriaus valdyba daro visa, kad šis įvykis būtų tinkamai atžymėtas ir paliktų ilgai trunkančių malonių įspūdžių.

Iškilmingas pobūvis-koncertas įvyksta kovo 3 d., 7 val. vak. Lietuvių Laisvės salėje, 269 Second Street, Elizabeth, N. J. Pobūvyje mielai sutiko dalyvauti Sąjungos pirm. Vytautas Abraitis, Rytų Apygardos ir Newarko skyriaus pirmininkas Albinas Trečiokas, Lietuvos Nepriklausomybės Talkos pirm. Vincas Rastenis, Liet. Neprikl. Fondo pirm. Emilija Čekienė, New Yorko skyrių pirmininkai — Antanas Diržys ir Jurgis Sirusas, ALB New Jersey Apygardos pirm. Vladas Dilis ir ALB Elizabetho Apylinkės pirmininkas Kazys Bartys; visi su ponio-mis. Taip pat tikimasi ir daug kitų brangių ir įdomių svečių iš plačios apylinkės. Dar negauta žinių iš Philadelphia's skyriaus, bet tikimasi ir iš ten svečių su pirm. Juozu Česoniū.

Pirmąją programos dalį išpildys plačiai žinomas Rūtos choras, kuriam vadovauja muzikas Algirdas Kačanauskas. Taip pat pasirodys kylanti dainininkė solistė Irena Stankūnaitė ir padeklamuos vieną naujausių eilėraščių Irena Vėblaitienė, kuri vadovaus ir viso vakaro programai.

Antrąją programos dalį sudarys svečių kalbos ir

CHICAGO

Vasario 16-sios minėjimas

Chicago's ALT vasario 18 d., 2 val. p. p. Marijos Aukštesnėje Mokykloje rengia Vasario 16-os minėjimą. Minėjimo meninėje dalyje dainuos Dainavos Ansambelis ir solistai — Monika Kripkauskienė ir Algirdas Brazys. Minėjimo metu į susirinkusius gyvu žodžiu prabilis visai nesenai iš Lietuvos atvykęs geolog. inž. Juozas Miklovas. Jis dabartinę Lietuvą gerai pažįsta, todėl kiekvienam lietuviui bus be galo įdomu išgirsti: kas dedasi dabar mūsų Tėvynėje ir ko ji pageidaujanti iš mūsų, esančių šiame krašte? **V. B.**

Studentų rengiamas Vasario 16 minėjimas

Lietuvių Studentų Sąjungos Chicago's skyriaus valdyba ruošia Lietuvos Nepriklausomybės 44 metų sukakties minėjimą, kuris įvyks Jaunimo Centre, vasario 11 d., 2 val. p. p.

Šia proga 1:30 val. p. p. bus padėtas vainikas prie žuvusiems už laisvę paminklo.

Iškilmingosios dalies prelegentas bus Algirdas Kau-lėnas ir žodį tars Lietuvos Konsulas Chicagoje Dr. Petras Daužvardis. Bus meninė dalis.

Susirinkime pareiksim savo meilę pavergtai Tėvynei ir priminsime pasauliui, kad lietuviška studentija ir visuomenė trokšta ir reikalauja laisvos Lietuvos.

Kviečiame visus lietuvius dalyvauti, ypač studentus.

V. Miselis

Kas Dirvos neskaito — daug nustoja!

vaišės. Trečioje ir paskutinėje programos dalyje vyks pasilinksminimas ir šokiai, grojant populiariam Gutausky orkestrui.

Rengėjai, turėdami ribotą vietų skaičių, prašo svečius įsigyti bilietus iš anksto ir ne vėliau kaip iki vasario 2 dienos. Nuo tos dienos bilietai jau nebebus platinami. Bilietų kainos tik 5 doleriai.

Rengėjai sveikins kiekvieną, atsilankusį į šį nepaprastą vakarą.

Rengėjų vardu

B. Vyliadas, Elizabetho Skyriaus Pirmininkas

“AŠ NIEKAD NESITIKĖJAU,

kad tiek daug ir tokių puikių televizijų, radijų, patefony yra lietuviškoj krautuvėj.” Taip sako dažnas, pirmą kartą apsilankęs Gradinsko krautuvėj, 2512 W. 47th Str., Chicago, III.; FR 6-1998.

NEW YORK

Vasario 16 minėjimas

New Yorko Lietuvių Taryba Vasario 16-sios minėjimą ruošia vasario 18 d., 4 val. p. p. Webster Hall. Manhattan. Minėjime kalbės kongreso atstovas William Thomas Murphy iš Chicago ir Dr. Vyt. Vygantas. Meninėje programoje dalyvaus solistė Juodytė Mathews, Operetės choras, vadovaujamas M. Cibo ir New Yorko Tautinių šokių grupė, vadovaujama J. Matulaitienės.

Visi didžiojo New Yorko ir apylinkių lietuvių maloniai kviečiami kuo skaitlingiausiai dalyvauti. Minėjimas prasidės punktualiai, todėl prašome nesivėlinėti.

Chicagoje nesenai susituokė Olga Bironaitė ir Narcizas Kreivėnas. Nuotraukoje jaunieji tarp sutuoktvių palydovų ir artimųjų. Sėdi iš kairės: O. Bikulčienė, Varškytė, jaunieji Narcizas ir Olga Kreivėnai, M. Varškienė. Stovi: J. Karalius, V. Bikulčius, A. Diminskaitė, A. Mikučiauskas, A. Varškys, A. Avižienė, O. Gražiūnas, A. Aviža, R. Petrauskaitė, E. Avižaitė ir K. Dėdela. Pažymėtina, kad nuotaka ir dauguma išvardintųjų yra Argentinos lietuviai.

P. Petručio nuotrauka

Mielam prieteliui

BRONIUI GALINIUI

ir šeimai, jo mamytei Lietuvoje mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

Povydienė, Gaveliai ir Steponaičiai